

העולם הזה

אל הירדן ?

מה נשיג במלחמה
ומה יהיה מחירה
מאת אורי אבנרי

*

תחרות הכדורסל

צדפת צה"ל

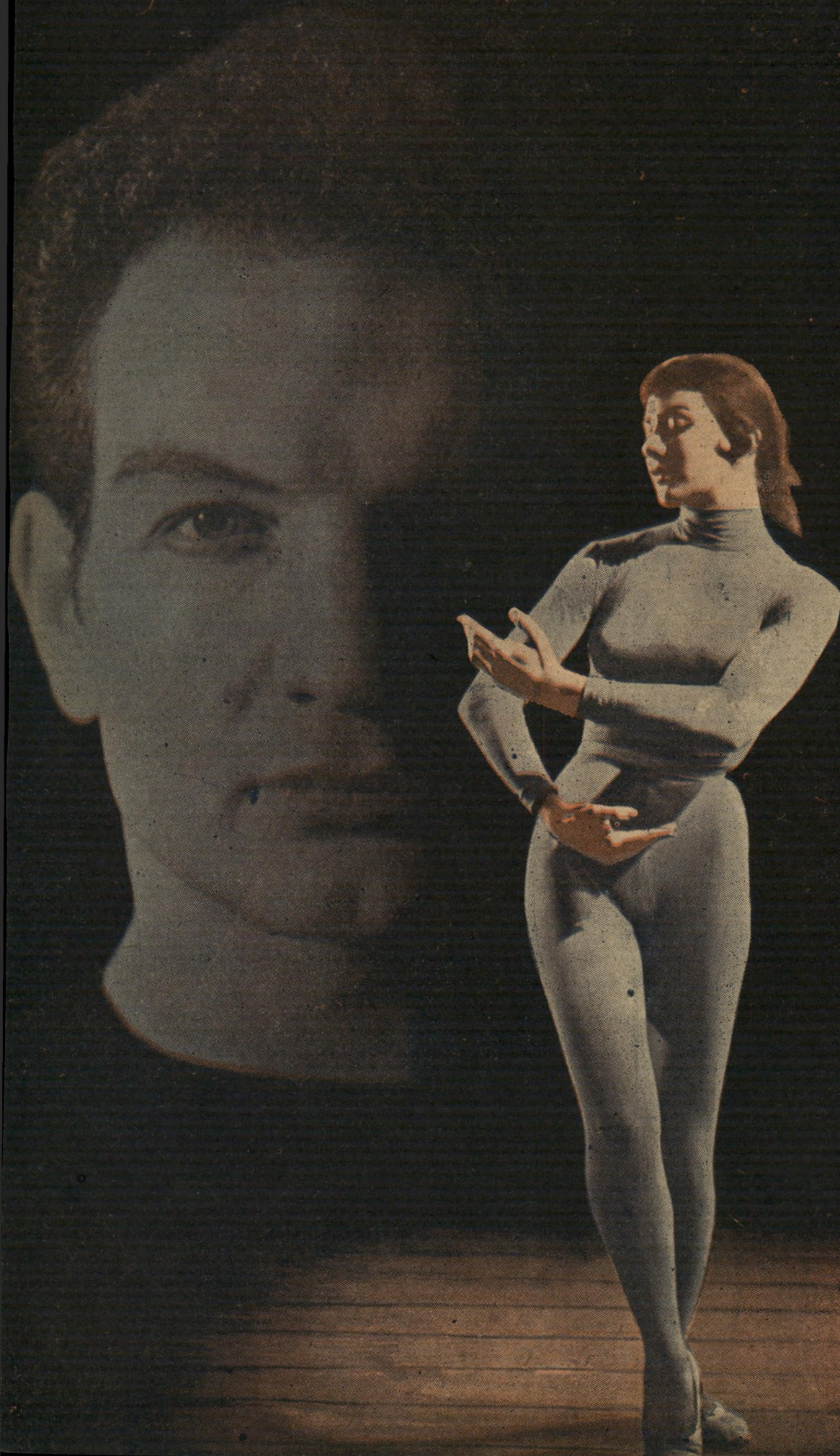
*

פסטיבאל
הסרטים

בקאן

בלי מורא -
בלי
משוא פנים

מס. 859 שנה 17
ח' ניסן תשי"ד
8.4.54
המחיר 300 פרומה

עתון הפולני האזרחי הימני נוביני נוסף על באי"ח דבר, על המשמר וקול העם. כן החזיקו להיות נוכח נציג סוכנות השרות העתונאי "עתים" המשרת את כל העתונות הישראלית באוני פורמציית.

לא הונשו כלל קותלי חזיר לארחה, שהיתה רגילה עם מנת כשר שניצל, לא היו כלל נאומים ורק תיד כדי הרמת כוס נשמעות מלות ברכה נמוסיות הדורים ובלתי רשמיים שהצטמצמו בי שלושה ארבעה משפטים בלבד. עם אלה שלא הבינו שולנית שוחח רב החובל הפולני אנליית. יתכן ומישהו השמיע הלצה אך מה זה נוגע לכלל הנוכחים במסיבה? מסיבת קבלת הפנים של העתון נאים על סיופון האניה נקבעה לכבוד משלוח 35.000 מיליון פרי הדר מישראלי לפולין במסגרת הסכם המשלוח של פרי ישראלי לפולין על סמך הסכם מסחרי של חליפין בין שתי הארצות והי רמת דבוס היתה לכבוד היחסים המסחריים התי קנים בין שתי המדינות. ואשר להתרעמות של העתונאי (שלא הוזמן למסיבה) בנוגע לנעשה במסיבה על מה ידע להתרעם מאחר שלא היה שם?

עתונאי, תל אביב

מה צפוי

בזמני יש למדורכם החדש תצפית מעלות רבות. יתכן שהוא גם יספר לנו על הרבה דברים נכור גים. אבל מעלה אחת ברורה ונלויה לעין: הוא קצר. בימים טרופים אלה (וכו') כשאין זמן לקרוא מאמרים ארוכים, זוהי מעלה חשובה מאוד. הכל רק שלא כל העתון כתוב בצורה זו.

מכאן גרונשמן, תל אביב

הנה קטע, להנאתו הפרטית של עורך המדור: צפה למכתבי עורך רבים. מאחר שהמדור קל, כדור, משעשע, רציני, יש להניח כי קהל הקוראים יקבל אותו ברוח. אולם יחד עם זאת תיתכנה אי אלו דרישות, העלולות לשנות את אופי המדור. למשל הדרישה להשתמש באותיות קצת יותר נור ליה.

אני מצפה לתוצאות בשבט זה בעתיד הקרוב... יהודה הרמן, גבעתיים

הקורא הרמן יכול לצפות להוזה (עמוד 7).

היפס הקריאה

שבועונכם התקבל בבית החולים של מלון בר בארבעה עד לפני כשבועיים. בעת חדלה הנהלת בית החולים מלהביא, באמתלה של חוסר תפוצת ושחור עתון אירצני ופולנוגרפי, למרות כל דרישותינו. עקב רצוננו העז לקבלו ישבנו מספר חולים, קורא העולם הזה, והחלטנו לנסות אליכם בבקשה לאפשר לנו לקבלו. היות ולא יכולנו ליתר על קריאתו. אנו מבקשים לא לפרסם את שמותנו, מחשש התגנבות.

חולים, בארבעה

החל מהשבוע הבא תשלח מינהלת העולם הזה את העתון לבית החולים על חשבונה.

דחיה לאתר

כתבתם על אחר עווייה (העולם הזה 856) ש פנה לשירות הישראלי בלונדון לבקש היתר כניסה לארץ, כדי שיבקר את הוריו חוקנים. הרשו לי לציין בזה כי זהו שקר נכבד. את הוריו חק נים (בני ניל כולל של 140 שנה) שהוא כביכול בא לבקר, עזב מבלי שיבוא אף להפגש מהם. השאלה מדוע ברח מהארץ בלי ידיעת הוריו ומכ ריו קל לפתר: ברח כונב בליה.

יחד עם זה הנני מבקש את הקרתי לפקידה היש ראלית בשירותנו על שמשאבה לנכון לדחות את האדם הזה ולא לתת לו אשריכניסה לארץ.

יעקב עווייה, (אחי), תל אביב

אישיות כפולה

במדור המכתבים (העולם הזה 854) חתום שמי מתחת לשלוש שורות של תנובה לרפורטזיה על החברות הסאלוניות. חייב אני להתייחס כתיבת כל הערה מסוג זה. כותב המכתב ודאי התכוון להקניטני וחמם בשמי על דביו הווא.

רבי"ט דוב נייגר, צה"ל

גורל ההגדרה

...מה קרה עם כל העניין של מחרות ארטיק? אספתי את כל מה שהייתי צריך לאסוף, ואני מניח שישנם רבים כמוני בארץ, אבל איש לא אמר מה יהיה. האם התקיים חלוקת פרסים או לא?

משה רבינוביץ, תל אביב

הנהלת ארטיק התחייבה בפני העולם הזה לערוך את חלוקת הפרסים עד ה-15.4.54.

בנין: כן אני שמח... ואתה יודע, כמובן, שבאותם הי ימים שלטו האדומים בממשלה האמרי קאית. שבוגדים כמו חייט ואלגיר היט, אצטיון וטרומן כיוונו את המדיניות ה אמריקאית לפי פקודות הקרמלין?

בנין: לא. לדעתי לא היה... ז: דעתך אינה מענינה אף אחד. אגב, מר בנין, הנכון הוא שחיית ברוסיה על חשבון הממשלה הקומוניסטית?

בנין: כן. ז: ומשם שלחו אותך לישראל כדי ללחום באנגלים?

בנין: הם לא שלחו אותי, הם נתנו לי לצאת.

ז: (פורץ בצחוק אדיר): הה—הה—הה, הם נתנו לך לצאת. זו הגדרה מצוינת. אני קובע שחוכב בעליל שבאת לארץ ישראל עם הוראות מיוחדות של הבול שביקים, באת לחתור תחת ממשלה שי

היתה בתיברית של אמריקה, שהרגת אנטיקומוניסטים טובים, שעזרת להקים מדינה בה שולטים יסודות אדומים, ש ניסית לבסס את שלטון העולם של הקו מוניסטים. אני סוגר את החקירה.

החבושי

היה היה איש באוצר שהציע לצאת ממצר: גם מכס, גם בלו על כל רצח יוטל (ועל אונס יוטל מס מוגבר).

אות ניבורים

בימים שאין שיהא בארץ שאינה מתרבות סביב ענייני הכסחון משמש סיפורו של נהר אלבו (העולם הזה 858) זריקה של עיירה. ינעש ים האביה שמסביבנו כאשר ינעש עור ישנם בי ישראל ניבורים!

דוד פרלמן, יפו

...הצדעה נאה של לוחמים ותיקים להבריגלנשק. חנן רייכמן, חיפה

טוב עשיתם בהעלותכם את פרשת הצעיר הא פור, שנשט את הוריו במארוקו כדי לשרת את מולדתו החדשה. אולם דבר אחד החסר: מדוע לא דרשם מהצבא והכנסת להעניק אותות-נבר רה מיוחדים למעשים אלה? זהו דבר חיוני וחיוני, הנהוג בכל צבאות העולם. יתכן שלא היה משנה לנתן אלבו ולניבורים אחרים שקיפחו את חייהם. אולם בחיי צבא, נבונה אינה תמיד נורדת מוות. ובמקרים אלה יש להעניק לניבור אות שיצוין אותו לשבח ויצו אותו לדונם בכל מקום שילך. שמעון הראובני, תל אביב

יום המיפנה

רצה מעלה העקרבים (העולם הזה 857) כמעט שנשכח כבר. אך הויכוח שעורר נמשך בלי הרף. ובצדק. זו הפעם הראשונה מאז תום הקרבות רר אים אנו בבירור את הסכנה הנשקפת לנו. זו ה פעם הראשונה מחפשים אורחים את הפתרון: מל חמה מיר אור...

אינני יודע מה הברירה. אולם ברור כי רק דרך אחת יכולה להביא אותנו לירי שלום: להוכיח ל ערבים שלא כדאי להם להתעסק איתנו. וזה אפשר להוכיח רק על ידי כוח הרוח.

אריה שמואלביץ, רמת גן

עד מתי נבלי ודק נספגו? הבאמת ננור עליו לחיות כבתוך גטו מתקף אויבים? כלום פגע ה שיתוק באחרים לבטחוננו, וכלום איני רשאת לנסות בחופשיות בכבישי מדינת?

יעל שלומוב, תל אביב

יתכן כי 11 הרוגים אינם קורבן גדול במלחמתו של עם. אולם ידוע כי לפעמים עלול גם דבר לא גדול להיות מיפנה מכריע. רצה מעלה העקרבים הול מקרה כזה. עוד יבוא יום ונזכור אותו לאו דוקא בינון כי אם בגאווה. כי ביום זה הוכיח העם כי לא פסה רוח ההקרבה והעקשנות מקרביו. שלום לוי, יפו

הרוביקון והירקון

ינאל אלון (העולם הזה 857) היה יותר חכם מיליונים קיסר. אמנם המציא הרומאי שרכש לו שם עבר את הרוביקון, אבל כל ילד יודע שאם הוא מניע לרוביקון, צריך לכבוד אותו. דרוש מנהיג בעל רמה כדי שוביחו בין הרוביקון והירקון. טוב מאוד עשה ינאל אלון שלא עבר את הנחל הקסר. יחד עם זאת הנני מבקש שינאל ידע לעשות את מה שעליו לעשות, לכשיגיע הזמן. כי אסור למנהיג להיות הרפתקן.

אורי פלדמן, נהריה

דחילוקם, במקום לקרוא את ינאל אלון לנוער, מוטב היה אילו קראתם את הנוער אל ינאל אלון, להתיישבות הלוצית וליישוב הספר.

שלמה מן, מלכיה

שמות היא להדביק על ינאל אלון טלאי של ניטראליזם אידאולוגי בין מזרח ומערב. הוא היה ציר בוועידת מס"ם שניסתה את מצע המפלגה ש נתקבל פה אחד ואשר בו נאמר בסירוש שמס"ם שילול כל ניטראליזם במאבק בין מזרח ומערב. חבר השומר הצעיר תל אביב

כל נסיונותים לעורר את ינאל אלון לפעולה גדונים מראש לכשלונו כי מעולם לא מיתכן מהי סכה שבראש העמוד הכר קיבוץ. מסני שהוא לא יכול לפעול בלי הסכמת הקיבוץ. ואיך אפשר לתאר מהפכה שצריכה קודם לעמוד להצבעה כי אסיפה כללית?

ירון גלברט, תל אביב

שניצל ללא נאומים

בכשר לירידה בשם "קוטלי חזיר" שפרסמתם בי גליון האחרון של עתונכם, הריני להודיעכם שעיר קרי דברכים שם אינם מאמימים למציאות. והנה העובדות:

למסיבת העתונאים על סיופון האניה הפולנית צ"ך שהתקיימה בנמל יפו לא הוזמן כלל נציג אונות העתונאים ומכאן שם לא נוכח שם נציג האגודה. הוזמנו לשם לא רק עתונאי השמאל אלא גם נציגי עתונאים אחרים כנון: הארץ, מעריב, זמנים, גירולס סופס, אקו וישראל ותי

בשבוע הבא. ערב חג הפסח. ימלאו ארבע שנים מאז עבר העולם הזה לידי המערכת הנוכחית. לציון התאריך יופיע הגליון הבא במתכונת מורחבת ויכל 28 עמודי קריאה. נוסף על עמודי המודעות.

במדכו גליון זה תעמוד הרפורטזיה הגדולה ביותר שפורסמה אי פעם בעתון זה

כתבת הענק המצולמת. המקיפה 15 עמודים שלמים. שהוכנה משך שבועות רבים על ידי כל חברי המערכת.

זהו החומר הגלמי היקר ביותר בארצנו?

זהו הסוד השמור ביותר בארץ?

זהו הפרט אשר אויבים וידידים שוכחים לקחתו בחשבון?

זהו הגורם שישנה את פני המדינה?

זהו הגורם שיכריע את גורל ישראל?

רומן קצר מלא באותו גליון

פרי עטו של ברוך נאדל מחבר, עיתונות פלמ"ח

חמישה חזרתי החרש של העולם הזה

השנתון החדש

חקירות

אחרי שהנסטור גיו מקיארתי העי ביר את שטח פעולתו לישראל, הוזמן לחקירה את חבריהכנסת מנחם בנין. לי הלן קטעים מתוך פרטיכל-החקירה.

ז: אתה מודה, איפוא, שלחמת באנגי לים בשנים 1947—1945?

בנין: כן, בהחלט. הכרזנו מלחמת שיחרור...

ז: וידוע לך שבאותו זמן ממש לחמו הרסנים באנגלים ביוון, בסין, בברלין?

בנין: כן, אבל...

ז: אני מוותר על ההערות שלך. אתה רוצה לומר לי שאתה והקומוניסטים ל חמתם במקרה באותו אויב?

בנין: כן, אם מותר ליי...

ז: לאנשים כמוך לא מותר כלום. זוהי ועדה של הסינאט, לא אסיפת-עם בולש ביקית. שם אתה יכול לדבר כרצונך. ובכן, בזמן שאתה — וידידך הרוסים — לחמתם באנגלים, קיבלתם עזרה מאנשים מסוימים בממשלה האמריקאית?

אל הירדן?

נסיון לשיקול צונו של בעייה בוערת

אורי שני

בשבועיים האחרונים הציג לפניך העולם הזה את דעותיהם של שני אישים בעלי עמדה מרכזית בדעת הקהל - יגאל אלון ומנחם בגין. אך כי עצום המרחק בין השניים, הרי בנקודה אחת הגיעו למסקנה דומה: שניהם רואים הכרח חיוני ואפשרות מעשית בהרחבת גבול המדינה עד הירדן ממזרח ועד מדבר סיני בדרום. בעמודים הבאים יציג העולם הזה לפניך דעה אחרת. הוא מקווה כי הצגת הנימוקים ההגיוניים של שתי הגישות גם יחד תאפשר לך לשקול את הטענות ולהגיע בסופו של דבר לדעה עצמאית ובלתי-משוחדת משלך.

לאחר מהם אין תחליף. לא נדבר הפעם גם על מוסר - אף כי יש משקל למוסר על כפות המאזניים של עם. כי אין המוסר אלא חכמת הדורות, ואילו הפרתו אינה אלא ערמומיות השניה החולפת. אולם הטענה העיקרית נגד המסע אל הירדן היא פוליטית-מעשית: אין זה אלא צעד נוסף במבוי הסתום בו אנו נמציאים כיום, צעד שאינו מוביל לשום פתרון של ממש.

מכת'פטיש או סוקס

לפני שקצי'מטה מתכנן פעולה, חייב הוא לדעת שני נתונים: מהי מטרת המיבצע? מי עומד נגדו?

עם המתכנן מיבצע פוליטי שיקבע את גורלו לדורות, מוטב שישאל את עצמו את אותן השאלות.

מהי מטרת המיבצע?

מדינת-ישראל אינה זקוקה לשינוי הצבע על גבי המפה. מדינת-ישראל זקוקה לכך ש-30 מיליון ערבים יקנו את סחורותיה, יאפשרו לה להקים ולקיים תעשייה גדולה שתעסיק מיליוני אזרחים - האזרחים הגרים בה והעולים שיש ברצונה לקלוט. היא זקוקה לנפט. היא זקוקה למוזון. היא זקוקה לשלום שיאפשר להקטין את נטל הוצאות-ההגנה.

להגדיל את נטל הוצאות-הפיתוח.

במלים אחרות: מדינת-ישראל חייבת לכבוש את השלום. זוהי מטרת המיבצע. מי עומד מולה?

לוחמת במדינה קואליציה רחבה שבראשה עומדים המעצמות הספילים בעולם הערבי, הנסיכים המיותרים, בעלי-האחוזות, כוהני-הדתות - כל מי שיש לו ענין בקיום המצב המפגר הקיים. קואליציה זו קשורה קשר בליינתק עם האימפריאליזם הור. הודות ל"איום הציוני" שכל ערבי חושש מפניו, היא הצליחה ללכד מאחוריה פחות או יותר את כל המעצמות המתקדמות - האיטליאנציה, הפועלים, הבורגנות הזעירה, את עובדי-האדמה הגדסאים. מכה מן החוץ תשפיע על קואליציה זו כמכת'פטיש על מתכת: יצופף אותה, יחזק אותה, יגבש אותה - נגדנו.

מכה מבפנים עשויה לפוצץ את הברית כמוקס: לקומם את המעצמות הנדכאים נגד אדוניהם, לסלק את הכובש הור ואת השליט המקומי, להשליט לשליטתו רמת-העיר.

יש אומרים כי מדינת ישראל אינה יכולה להתקיים לאורך-ימים בגבולותיה הארוכים ו"המסוכנים, כשמולה העולם הערבי מאיים ומודיעין.

זו גם דעתי.

יש אומרים כי המצב הולך ומשתנה לרע-תנו, כי הזמן פועל נגדנו וכי מדיניות של אי-מעשה בנוסח משה שרת היא הרפתקה מסוכנת יותר מכל מדיניות הרפתקנית של "עשה".

זו גם דעתי.

יש אומרים כי דרוש שינוי מהפכני בגישה הישראלית, חתירה לפתרון מידי, שבירת טב"ע החנק מסביבנו. זו גם דעתי.

יש אומרים כי הדרך המעשית היחידה היא לפרוץ אל הירדן ואל מדבר סיני, להרחיב את שטח ישראל על גבי המפה. על דעה זו הנני חולק.

חזית אינה גבול

"המסע אל הירדן" הולך וכובש כיום את הלבבות במדינה. חסידיו אינם נלהבים, ברו"בם, למלחמה. הם רק סבורים שממילא אין מנוס מן המלחמה, ומוטב ללחום בחזית ובמועד שאנחנו נבחר בהם, ולא האויב.

הם אומרים: לא יתכן שלום בין ישראל וערב, לפחות בדרנו. מצביה-מלחמה הוא עובדת היסוד שאין לערער עליה. מדינת-ישראל קמה בסערת מלחמה, גבולותיה נקבעו בהמולת הקרב. כך היה, כך יהיה. במלחמה קובע השיקול הצבאי, והשיקול הצבאי מחייב את גבול הירדן.

למראית-עין זוהי תיאוריה מושכת, חדורה הרגשת-כוח וחדוות-פעולה. אולם למעשה זוהי התיאוריה הפסימית, הקודרת ביותר שאפשר להעלותה בכלל על הדעת. כי לחסידי חזית הירדן אין שום דרך הגיונית ומעשית מן הנצחון אל השלום. אין הם יודעים כיצד להפוך את הירדן, בבוא היום, מחזית-מלחמה לגבול-השלום. אנחנו נשב ביריחו וברפית, כשם שאנחנו יושבים כיום בטירת-צבי ובדגנור, במיבצר מנותק. המבצר יהיה מרווח יותר, קל יותר להגנה - אולם מיטב בניו יצטרכו לעמוד על החומה, מוכנים בכל רגע לעמוד בפני הסתערות של אויב מתחזק ומתלכד. לא נדבר הפעם על מחיר הדם, על שורת-החללים אשר לכל אחד מהם יש אם, ואשר אף

רכות, מצעים חזקים

שתי דרכים לשלום. האחת: השגת בדרך של משא ומתן חיתורים הדדיים. השני: כיבוש השלום על ידי מיבצע פעיל.

הראשונה מאמין ד"ר נחום גולדמן, הציוני המנוסה והפיקת ביותר, ה' שהשיג את השלום מגרמניה. מא' עם בה גם פרשנים ורבים אשר אחד מהם (ראה במדינה) פירט את לוח המחרים, אשר דרך הקרובה ללבם של האמריקאים, כי היא מחזקת ומקימת את שלטונו של ה' משטר הריאקציוני הנוכחי בארצות-ערב, א' שר האמריקאים והבריטים סומכים עליו ב' מאבק נגד הרוסים.

זוהי דרך של מלים הכות ומעשים חזקים, במקום המדיניות הקיימת של מל' חזקות ומעשים רכים. היא מחייבת כוח ישראלי חזק אשר עצם קיומו ישכנע את הערבים כי ה' שלום זול יותר מאשר המלחמה.

זוהי דרך אפשרית, איש לא יאמר שהצ' חתה מובטחת במאה אחוזים במצב הנוכחי.

לורנס העברי

הדרך השנייה היא דרך המהפכה. מאמינים בה אנשים רבים במדינה הקרובים לענינים הפנימיים של העולם הערבי.

זוהי דרך של העמדת כל מכשירי הכוח והתעמולה של המדינה הישראלית הריבונית לרשות מאמץ-רבותי, כדי להמריד את המעמ' דות הגורמים בעולם הערבי נגד אוניוניה, לתת להם את הסעד והעזרה הדרושים, לגבש עם עוד בראשית הדרך עצם מהפכני שיר' בל' לסילוק הכובשים הזרים למיניהם. להק' מה מסגרת מרחבית אחידה ועצמאית, לפיתוח אוצרות המרחב לטובת כל יושביו.

במקום להציב את תנועת השיחור העברית נגד תנועת השיחור הערבית, מטרתה לה' פוך את תנועת השיחור העברית למנהיגת המהפכה כולו בדרך שיחורו.

לישראל ישנם האמצעים לכך. יש לה 175 אלף ערבים שיכלו להיות ברמת-מחיה וב' התפתחותם הלאומית דוגמה ל-30 המיליונים מערב לגבול. יש לה אלפים רבים של עצירים עבריים היודעים את דרכי ערב טוב יותר מאשר קומץ הסוכנים הבריטיים, מסוגם של לורנס, סטורס וספירס, שכבשו את המרחב למען בריטניה. יש לה תנועות-שיחור מכוונות דפוס כסף ונשק. יש לה מדיניות-חזק שיכלה להיות עצמאית ומתפתחת — באו"ם, בכ"י רות-אסיה, ברחבי-העולם.

מעל לכל, דרושה לשם כך החלטה נחושה להיות למדינה עצמאית, במקום כדור משחק נטול רצון, עצמאות יש לה מחר. דרושה החלטה לשלם המחיר הזה, בקרבנות.

תנועת שיחור מרחבית, אשר ישראל תע' מוד בראשה, תלחם למען סילוק הבסיסים הזרים, הגלויים והנסתרים, מעל אדמת ה' מרחב — ונגד הכנסת בסיסים אחרים תחת דגל ברית-המועצות, מטעם הדברים תתגש תנועה כזאת, עם בעלי הבסיסים האלה —

עו אנגליה, עם צרפת, עם ארצות-הברית — התנגשות זו פירושה ו' תור על המענקים, על שפע המגביות, פירושה כי על האומה לפרנס את עצמה, לעבוד יותר, לצרוך פחות — עד אשר תיפולנה המחיצות בין ארצות המרחב והאיחוד המרחבי יאפשר לתעשייה ה' ישראלית להתרחב ולהתפתח, לתת לחם ו' עבודה למאות אלפי פועלים חדשים.

ישנו עוד שיקול המחייב שלום מרחבי — שיקול בעל ערך מכריע בתקופת פצצת ה' מימן. כל עוד נטושה מלחמת-העמים במר' תב, יתקיימו בו בסיסים זרים. כל עוד יתקיימו הבסיסים הזרים, אחד גורלו במל' חמת העולם הבאה: להפוך לשדה-קרב אטומי ואזור-כיבוש סובייטי. כי במלחמה תנסה ברית-המועצות לחסל את הבסיסים בירדן, בסעודיה ובערב, להגיע לבסיסים ה' אטומיים בתורכיה ובלוב. הצבא האדום יצ' רך לעבור את ישראל. יהיה זה סיכוי עגום. רק מרחב מאוחד, חופשי מבסיסים זרים, יוכל לשמור על ניטרליות לוחמת במלחמה. רק השלום בתוך המרחב יוכל להבטיח את שלומם בעולם מסורף.

מפרס עד מארוקו

מכל הבחינות, המבצע לכיבוש השלום הוא הדרך הנכונה. הוא מלהיב פחות, מס' כך יותר, מן המסע אל הירדן. אך בסופו רומז תהו, של אמת, לא נצחון סרק. הוא לא מבטיח התפשטות על המפה, אך הוא עשוי להוביל להתפשטות אמיתית — כלכ' לית, תרבותית, פוליטית — על פני המרחב כולו, מגבולות פרס ועד חופי מארוקו.

הנימוקים בעד

גבול הירדן יסלק את ה- סכנות החמורות ביותר המ- איימות על עצם קיומה של מדינת-ישראל. צבא-ההגנה יוכל לערוב לבטחון המדינה ביציאות הרבה יותר גדולה בעומדו על גדת הנהר.

נכון

גבול המדינה ארוך ומפותל, משתרע לאורך 951 קילומטרים. ברוב האזורים אין בו כל הגיון בטחוני או גיאוגרפי. הוא נקבע באופן מקרי לגמרי על-ידי מול-המלחמה.

באזורים החשובים ביותר, גורם ה' גבול לכך כי האויב הפוטנציאלי במל' חמה יושב ועל מלשלי-ההרים רוכב על הכוח הישראלי הנמצא מולו בשפ' לה. לו היו כוחות ישראל שוכנים ב' מרומי-ההרים, כמו בימי התנ"ך, היה תפקידם ההגנתי הרבה יותר קל.

גבול הירדן הוא גבול קצר ב' הרבה. יש לוה יתרון אימפרא' טגי גדול: הכוח הצמוד לתפ' קיד הגנתי גרידא יוכל להיות הרבה יותר קטן, כך שאפשר יהיה להגדיל בהרבה את ה' רזרבה האימפטרטגית — הכוח המרכזי שנא יהיה צמוד לשום אזור ותפקיד, אלא יוכל להני' חיות על היריב מכה נידת ב' מקום הנוח ביותר.

הגבול הנוכחי הוא חלום בלהות לכל קצין גורמלי. הוא לא מאפשר שום גמי' שות של תמרון ונסיגה — אין לאן לסגת. צבא אויב המתקף מן המושל והמ' איים על עפולה, תגניו ופתח-תקוה מח' ייב לא רק כוח ישראלי גדול הצמוד להגנה, אלא גם מכריח כוח זה ללחום על עומדו, לחיים ולמוות. כל חייל היה מעדיף גבול שיאפשר לו, במקרה הצו' רך, לסגת עשרה עד עשרים קילומטרים כדי להקיץ מכה נגדית, להכניס את ה' אויב למלכחיים או לשאוב כוח.

גבול הירדן יחסל את שפי- כת-הדמים, כי הוא ימנע ב- עתיד כל הסתננות מאורג- נת.

נכון

אמנם, המרחקים בין בסיסי ההסת' נגות לבין מרכזי האוכלוסיה העברית יגדלו ומבחינה זו תקשה המלאכה על המסתננים. אולם המרחק אינו גורם מכ' ריע.

אין גבול בעולם המפותל דע- מוד מוד פיתות קטנות שזי מפ- תננים מאורגנים ומאומנים הי' טב. בשעות השיא שזי מלחמת- העצמאות עברו לא רק חוליות- סירי, אלא גם שירותי-של' מות שזי מכוניות-משא עב- ריות בין המשלטים הצפופים שזי המצרים. כיתות ירדניות, שתרצינה להצות את הירדן ו' להניח מוקשים בדרכי התח- בורה העברית, יוכלו לעשות זאת גם אם צה-ל יעמוד על ה' ירדן.

היטול-ההסתננות מחייב את היטול גורמיה. גורם ראשון: חוסר רצון ה'

ספר. מלכים א' כי — "ועבדי מלך ארם אמרו אליו אלוהי הרים אלוהיהם על כן חזקו ממנו ואולם נילחם אתם במישר אס לא נחזק מהם."

כל מדינאי אמריקאי יהיה מעוניין לשמור על בסיס בטוח זה. היחיד ששום סכנה של הת- קוממות עממית אינה מאיימת עליו מלמטה.

אנגליה לא תסתבך במל- חמה ממשית נגד ישראל בגלל ממלכת הירדן.

נכון

לאנגליה יש חווה המחייב אותה להט על ממלכת ירדן באם תותקף. חווה זה לא הופעל בשנת 1948, כי אז היו ה' דנים, תוקפים, ואי-אפשר היה לטעון שהם הותקפו על-ידי ישראל. המצב יהיה שונה לגמרי כשישראל תהיה התוקפת, וחיללים ישראליים יעברו את הגבול.

אמנם, אין גם בטחון הפוך. אידן הכריז כי אנגליה תגן על ירדן במקרה של התקפה ישראלית, אולם רבה הדרך מן ההבטחה אל ההגשמה — ביחוד אצל הבריטים. הממשלה הבריטית תחשוב פעמיים: צבאה בירדן קטן וחלש, הוצאת חיילים מאזור תעלת סואץ תסבך את בר סניה שם.

במקרה הטוב ביותר אפשר לפכם כי הענין מוטל בספק.

ממשלת אייזנהואר לא תעזי להפסיק את המענק ל- ישראל במקרה של מלחמה.

נכון

הפסקת המענק במקרה של התקפה ישראלית, ואי-ציות ישראלי לפקודת או"ם, היא ודאית לחלוטין.

ממשלת אמריקה סבורה — כרוב העתונים במודדתה — כי אמריקה הפסידה את אהדת ה' ערבים ואת האפשרות להקים פיקוד מרחבי נגד הרוסים, אך ורק בגלל עזרתה ליהודים בימי טרומן. היא לא תוכל לשבת ב' חיוב, דיים שעה שישאל תרחיב את שטחה על השכונ הערבים. הפסקת המענק היא המינימום שתוכל לעשות כדי לשכנע את הערבים שהדבר לא נעשה בהסכמתה.

ממשלת אייזנהואר הוכיחה מזמן ש' אין היא רגישה, כמו קודמתה, לדעת הקהל היהודית. היהודים, ברובם המכ' רע, הצביעו בעד הדימוקרטים נגד אייק. אין אייזנהואר אירש ללחץ יהודי, אולם כגנרל וכנשיא, הטוען שהוא עומד מעל לעניינים מפלגתיים צרים. לא יוכל לה' כנע ללחץ זה שעה שיחשוב כי האינט' רסים האמריקאיים החיוניים ביותר מו' נחים על כפות המאזניים.

יתכן כי ארצות-הברית תרצה גם ל' השפיע על אדנאור הגרמני להפסיק זמ' נית את השילומים לישראל, קשה לדעת מראש מה יעשה אדנאור במקרה זה — ב'חוד לאור העובדה כי התעשייה הגר' מנית עושה כיום מאמצים עצומים לח' דור לשוק הערבי.

עזרת יהדות העולם תפצה את ישראל במקרה של הפ- סקת המענק האמריקאי.

נכון

בימי היוכוח על ערוץ הירדן הסכימו כל המנהיגים וצ' וניים כי יהודי-אמריקה לא יגדילו את תשלומיהם במקרה של הפסקת המענק האמריקאי, אלא להיפך. יהודי אמריקה נזהרים מכל דבר היכול להתפרש כאילו הם נאמנים לישראל יו' תר מאשר לאמריקה, והם יחסו מאד לתרום למען ישראל, שעה שזו מפרה, בגלוי, את פקודת הממשלה האמריקאית. כל מחקלה אמריקאית יכולה להפסיק את כל המגביות למען ישראל בצורה פשוטה מאד. המגביות היהודיות המאו' יחד יכלה להגיע לממדיה העצומים מפני שהיא נחשבת למגנת של צדקה, ולפי החוק האמריקאי היא מאפשרת, בתור שכזה, לתורמים לנכות את תרומותיהם

ערבים להגיע לידי שלום. גורם שני: קיום מחנה של מאות אלפי פליטים ער' ביים רעבים מסביב למדינה. גבול ה' ירדן לא יסלק את הגורם הראשון (ראה להלן), בוודאי לא את הגורם השני.

בריטניה תעזור לנו לחסל את רצועת עזה, כי היא מעוניינת להנחית מכה על כוחו של הצבא המצרי.

נכון

בריטניה תשמה מאוד אם נתקף את מצריים, מפני שהד- בר יתן לה אפשרות לתקוע לנו סכין בגב וזהתחכב שוב על המצרים.

ברגע שתפרוץ מלחמה בין מצרים ו' ישראל, תשכח דעת-הקהל המצרית את הכובש הזר היושב על אדמתה, תפנה נגד ישראל. זוהי הזדמנות אשר האנגל'ם מחכים לה זה זמן רב. הם יקו להק' מחשד את יחסי הידידות בינם ובין מצ' ריים — ולצורך זה יספקו למצרים חלק מן הצוד הצבאי העצום המרוכז בבסי' סים הבריטיים בסואץ.

צרפת מעוניינת שישראל תנחית מכה על הליגה הער- בית, המאיימת לסלק את ה- צרפתים מצפון אפריקה.

נכון

צרפת והערבים הם אויבים. צרפת היא מעצמה קולוניאלית, המוכזא את תנועת השיחור בטונים ובמאורקו. היא תשמה מאוד אם מישו יסח את תשומת-לב הערבים מעצמה. היא אפילו תעזור למי' שהו זה במידת יכולתה, בנשק ובציוד — בתנאי שאיש לא ישמע על כך. אין לזלזל בעזרה כזאת, אך בוודאי אין להפריז בה. צרפת היא מעצמה שו' קעת בזיחה העולמית. לעולם לא תעז' להתגרות בפומבי בארצות-הברית וב' בריטניה, לעשות צעד גלוי למען ישראל הלוותמה. היא מסוגלת לספק עזרה מסו' יימת מאחורי הגב, אך לא להיות בעל' ברית רציני, שמה של צרפת יוסיף גם להבא להופיע מתחת למיסמכים ולא' הרות שנוסחו בפוריין אופיס, לונדון.

ארצות-הברית לא תתערב אם נחסל את ממלכת הירדן, כי היא מעוניינת בסילוק ה- השפעה הבריטית מן המר- חב.

נכון

בעולם הקאפיטליסטי ישנה התחרות מתמדת בין החברות הגדולות, והתחרות זו משפיעה, בלי ספק, על קו הממשלות. אולם שנים אינטרסים לאומיים עליוניים, העומדים מעל להתחרות גסה זו. הדוגמה הקלאסית היא איראן. מוכן מ' אליו כי חברות-הנפט האמריקאיות שמ' חו בליבן על תבוסת חברת-הנפט ה' בריטית, אולם ארצות-הברית נתנה ל' בריטניה תמיכה מלאה במאבק נגד מו' סאדק, שום חברת-נפט אמריקאית לא העז'ה לנצל את המצב ולחזק את רגלי הבריטים באיראן, כי היה ברור שצפויה הסכנה שאיראן תיפול לידי הסובייטים, ומול סכנה זו התאחדו מדינות-המערב. ממוכת-הירדן היא הכפס ה' מערבי העיקרי במרחב. בין סואץ וגבול ברית-המועצות.

מחשבות מס' ההכנסה.

ברגע שהממשלה האמריקאית תקבע כי המגזר היהודי-דתי לישראל הוא פוליטי, ולא פילנתרופי, תתבטל ההנהגה זו. במקרה כזה יש לצפות שהמגזר בית תרד כמעט לנקודת-האפס.

נצחון המסע לירדן ולמדבר סיני יוכיח את עליונותו הצבאית ויאפשר לנו להטיל את רצוננו על הערבים.

ללא נכון

יחסי הכוחות והמערכה הגיאוגרפית ב"מרחב יוצרים את המצב המורכב בו אין בכלל אפשרות של הכרעה צבאית לצד זה או אחר.

כל עוד נטושה מלחמת-עמים בין ישראל והעולם הערבי, אין מלחמת הירדן היא שטח-הפיר. מרכזי-הכוח הערביים הם אמיתיים הם מעבר למדבר סיני (מצרים), מעבר למדבר ערב ופורה (עיראק). שום הנהגה דעות בר-דעת אינו יכול לחלום כי הכוח הישראלי יספיק כדי להשתלט על מרכזי-כוח אלו בדור זה, אפילו רצה בכך.

כבוש שטחים ערביים נוספים, עד הירדן ואפילו מעבר לירדן, לא יהיה הכרעה צבאית, במובן זה שהוא לא יכריח את העולם הערבי להיכנע. כניעה ללא תנאים, או אפילו לתנאים מתאימים, מרכזי-הכוח הערביים האמיתיים לא יפגעו, ולא יהיה צפוי להם אפילו איום רציני מצד ישראל (פרט מן האחרים).

צבא ישראלי על הירדן יוכל כל להכריח את העולם הערבי להתפשר עמנו, תחת איום של פלישה אל מעבר לירדן.

ללא נכון

בעוד המסע אל הירדן מבוסס על הגיון צבאי בריא, הרי כל מיבצע מעבר ל"ירדן יהיה בגדר הרפתקה. המסע אל הירדן יגרום לריבוי כוח הכוח הערבי מאחורי חזית קצרה יותר. פריצה אל מעבר לירדן יגרום למצב הפוך — ל"פזורה הכוח הישראלי בשטח נרחב, הפתוח להתקפה מכל צד. יהיה זה צעד הרה-סכנות לעם קטן, בעל כוחות מצומצמים, מים, המוקף אויבים, והמצוה על כן לרכז את כוחותיו.

המסע אל הירדן יפגין את כוחנו. ישכנע על-ידי כך את הערבים שכדאי לעשות עמנו שלום.

ללא נכון

זוהי הנקודה החלשה ביותר בכל טענה למען המסע אל הירדן. אין כל נימוק משכנע מדוע יסכימו הערבים לשלום עם ישראל על הירדן, אחרי שסירבו לעשות שלום ליד "טול-כרם".

הנשק האמיתי של הערבים נגד ישראל אינו הנשק החם, שום ערבי אינו יכול לקנות להכריע את ישראל על-ידי משגרי רצח, אפילו יגיע למחזרים רחבים יותר. הערבים משוכנעים שיעלה בכוחם לנצח את ישראל בהדרגה, בכוח המצור הכללי, השולל מישראל את האפשרות החיונית למכור את סחורותיה התעשייתיות למרחב הערבי תמורת מזון ונפט.

נשק זה לא יאבד את יעילותו אם תגיע ישראל לירדן, ושום דבר לא יכריח את הערבים לחתור עליו. להיפך, שנאת הערבים לישראל תגבר בהרבה, כי המסע אל הירדן יגרום אחריו בהכרח יסורים נוספים למאות אלפי פלחים. הערבים יהיו משוכנעים כי השגת שלום עם ישראל תוסיף לה כוח ותגרום ברבות הימים להתפשטות נוספת מצידה.

הנימוקים נגד

דעות הנימוקים — האמיתיים והמדומים — המצדיקים את המסע אל הירדן ואל מדבר סיני, יש לשקול את הנימוקים הראשיים השוללים דרך זו לחלוטין.

בעית הפליטים תחרף שב-עתיים.

למעלה מחצי מיליון נפש חיים בשטחים, אשר מצדיקי המיבצע מבקשים ל"צרפם למדינת ישראל. אם יישארו ערבים אלה במקומם, תוצר במדינה בעיד בסחונות עצומה, חמורה פי-אלף מזו הקיימת בה כיום — ביחוד לאור העובדה שיש לצפות כי הפעם לא תהיה עוד שום הפוגה צבאית רשמית.

אם ערבים אלה יישאו לעומת זאת, את אדמתם, יצטרפו למחנה הפליטים החוגג את ישראל בחגורת שנהגה רצחנית, יהיה זה גורם נוסף שימנע כל אפשרות של שלום אי-פעם — כי שוב לא תהיה כל אפשרות להחזירם לאדמתם או לפצות אותם.

המהפכה הערבית תתקדם-נגדנו.

אחרי המפלה הערבית במלחמה ה"אחרונה התערער המשטר ברוב מדינות ערב, ניצחה קבוצה מהפכנית במצרים והשתלטו — זמנית — רודנים צבאיים בסוריה. כל ההפיכות האלה כוצעו בעיד קר על ידי קצינים שלחמו בחזית הישראליה.

משטרים אלה הגיעו לשלטון עקב ה"רצון המהפכני של הנוער הערבי, שביקש מוצא מן הרקבון הריאקציוני שהתגלה

במלחמה בכל חוסר-האונים שלו. ההרגשה כי המשטר הפיאודלי שוב אינו מסוגל להגן על עמי-ערב מפני הסתערות הציונים, הוא שהיה הגורם העיקרי להפיכות.

מפלה ערבית נוספת, שתביא את ישראל לשכנות מיידית עם מרכזי-הכוח הערביים, תמריץ תהליך זה באזהר שוטפים. אין כל אפשרות לנחש מראש מה תהיה עוצמת המהפכה או ההפיכה, אולם יש לקחת בחשבון כי מעבר לחזיתות המתקנות של ישראל יתיצב עולם ערבי חזק הרבה יותר מאשר הנהו כיום.

המפלה עלולה ליצור אח-דות ערבית.

התנועה הלאומית הערבית חלמה, ב"ימי מנהיגותו של האמיר פייסל, על מלכה ערבית גדולה ומאוחדת. תכני ה"אימפריאליזם המערבי, ובחוד הריב בין צרפת ואנגליה, גרמו לפיצול העולם הערבי למדינות קטנות המסוכסכות עדיין ביניהן.

האימפריאליזם המערבי מעוניין לשמור על מצב זה, בשם שהוא מעוניין לשמור על המשטר הריאקציוני הערבי. אולם תחת זעזוע המפלה עלול הרצון לאחדות — הפועם בכל העמים הערביים בניגוד לרצון שליט — להתפרץ ולהתגבר. פיקוד אחיד יהיה וודאי אחרי המפלה, איחוד פוליטי לא יהיה מן הנמנע, אם אמנם יגיעו לשלטון במדינות אלו כוחות מהפכניים

או הפיכניים.

כל ערבי זוכר כי הצלבנים שלטו ב"ארץ-ישראל כל עוד היה העולם הערבי מפולג ומפוצל. אולם הושלכו הימה אחרי שמנהיג אחד — סלאח אל-דין — הצליח לאחד את כולו. לקח זה יחריף ל"עיני הערבים, ככל שיגבר בהם הזעזוע של המפלה — והפחד בפני כיבושים ציוניים נוספים.

ישראל תעמוד לבדה בעולם.

ארצות-הברית היא מדינה דימוקרטית, אולם בכל רחבי אסיה ואפריקה היא תומכת במשטרים ריאקציוניים, פיאודליים ומושחתים מתוך אמונה ובטחון שרק משטרים אלה יבטיחו הגנה מפני הקרמוניזם.

מסיבה זו תומכים האמריקאים כיום במרחב — כמו האנגלים לפנייהם — בריאקציה הערבית, שהיא מעצם מהותה וקיומה שונאת את ישראל ושואפת ל"השמדה.

בשלב הנוכחי תומכת ברית-המועצות באותה ריאקציה פיאודלית-דתית-קנאית, מפני שהמפלגות הקומוניסטיות במרחב הסכנות כוח ומפני שהיא מקוה לנצל את השאיפות הלאומניות הערביות נגד ה"אמר קאים.

התקפת ישראל תגביר ברית כוללת קדושה זו. במקרה הטוב ערבית, תחזק את הריאקציה הערבית. במקרה הרע, ביותר תגרום לעליית כוחות חדשים, שטרים התגבשו כיום ושיכללו להיות לטובתנו — כמו עבד אל-נאסר המצרי — אך יתגבשו בחזית המלחמה נגדנו, כחות אלה, אם ישתלטו על 30 מיליון ערבים, עתידים לשנות לחלוטין את יחסי-הכוחות במרחב, לרעתנו.

בטחוננו של עם מורכב מגורמים רבים, אשר הצד הצבאי הוא רק אחד מהם, אמנם, הצד הצבאי עלול להכריע את הגורל לחיים ולמוות, ולכן יש לתת משקל כ"פול ומכופל לצרכיו ולשיקוליו — אולם אין לעשות זאת מבלי לראות את המאבק הלאומי הכללי, על כל שדותיו וזיתותיו.

העם

האויב השני

שלוליות הדם התיבשו במעלה העקרב. הקומץ הנבחר של עכברי הנגב והערבה, במשקיו המבודדים, התכונן לחזור אל מסלול החיים הרגיל. אולם לפתע, בלי כל ה"יעה מוקדמת, באותה פתאומיות כמו ה"אויב הראשון, הופיע בדרכי הנגב אויב שני, הציף את האדמותיו בורם אדיר. היה זה שבר העננים שכיסה את כל הארץ, כשאיש לא התכונן לו עוד, החזיר לאסִי־הנגב את אימתו התנ"כית.

מכוניות, שעברו בתמימות את ההודיות היבשים, הוצפו פתאום כים אדירים, ש"טפון ירד מן ההרים, מילא כל ערוץ, הצטבר לנחלים שדהרו במהירות עצומה לקראת הים.

הגשם לא הביא ברכה לאיש. אולם הוא מילא תפקיד חשוב: הוא הוכיר לאורחי המ"דינה כי עוד עומד לפניהם אויב כביר, נוסף על האויב על הגבול — אויב שגם אותו אפשר להפוך לידד. רבבות מטרים מעוק"בם של מים טובים אבדו למדינה בורם הר"סני. לו נעצרו ונאגרו היו מספיקים כדי לשנות את פני הנגב.

היה זה סמל שקרא למיבצע.

מדיניות

הראש והגוף

הממשלה הינה ראשו של כל גוף מדיני. היא החושבת, והיא המקבלת החלטות, ונ"ציגה בתוך-לארץ אינם אלא איברים המ"קבלים פקודות מן הראש.

בהשקפה זאת, שהינה מוצדקת ברובה, דבק גם ראש-הממשלה ושר-החוק, משה שרת, שסירב לאפשר פעילות פוליטית עצמאית לממשלת ישראל באו"ם, לנוכח משבר ישראל-ירדן, לא מיהר והשיב לפניהו של אבא אבן, נציג ישראל באו"ם, שביקש ל"אפשר לו הגשת תלונה מידית למועצת הבטחון, נגד ירון לפני שמעמדה הכנסתי של ישראל ישתנה לרעה — כפי שחשש, כנראה, על סמך אינפורמציה על העומד להת"רחש בגבול.

במקום זה ישב שרת בתל-אביב, קיים התייעצויות עם ראובן שילוח, שגריר ישראל בארצות-הברית. שילוח הסביר לו שאין לבסס שום מדיניות באו"ם על תמיכת שלוש מעצמות המערב, הציע לחפש דרכים אחרות; אולם שרת עמד על שלו, חיכה לתוצאות דרישתו ממועצת-המערב להעלות את פרשת יחסי ישראל-ירדן במועצת-הבטחון. נראה כי שכרה של צפייה זאת יצא ב"הפסדה: בה בשעה שנערכו הדיונים בתל-אביב, הקדימה לבגון את ישראל, הגישה בשם ירון תלונה למועצת-הבטחון על ההתקפה הישראלית על כפר נחלין.

צעד זה חייב תגובה ישראלית מידית. שרת התייעץ עם כמה מחבריו לממשלה, שנמצאו אותה שעה בתל-אביב, לא חיכה לכינוסה של ישיבת-ממשלה רשמית, הורה לאבן להגיש תלונה למועצת-הבטחון נגד ירון.

בירורים ביוזינגטון. מיד ניגשה משלחת ישראל באו"ם לנסות ולברר את מידת תמיכתן של מעצמות-המערב בתלונה הישראלית, ואת האפשרות שיושבראש מועצת-הבטחון, אנדרי וישינסקי, יקדים את בירור התלונה הישראלית לבירור התלונה הלבנונית. הדבר הראשון שהוברר: ארצות-הברית לא הסכימה לפתיחת כל פעולה לפי דרישת ישראל, כל עוד לא יובטח לה כי נציגי ישראל יחזרו לוועדת-שביבת-הגושק המעורבת הישראלית-ירדנית. לעומת זאת היו הבריטים נוחים יותר: אדן הודיע שיש להעלות את כל הפרשה באו"ם ללא כל תנאים מוקדמים.

תהיה עמדתן של מעצמות המערב אשר תהיה, העובדה העיקרית נשארה בעינה: איטיות פעולתו של הראש המדיני הישראלי בגממה בכורשרם של האיברים המדיניים, גרמה לכך שהערבים הפכו, בעיני העולם, מ"תוקפנים לנתקפים.

יחסים שמיים

השלום ייתכן

כל מי שביקר החודש במרחב ובבירותיה היה משוכנע שסיכויי השלום בין ישראל לארצות-ערב ירדו כמעט עד לאפס, שהתיחדשות המלחמה — בעתיד הקרוב, או הרחוק

יותר — הינה כמעט בלתי נמנעת.

אולם נמצאו גם יוצאים מכלל זה. אחד מהם היה הארי אליס, כתב הכריסצ'ן סאיינס מוניטור, אחד העתונאים השמרניים, הרציניים, המצוטטים ביותר בארצות-הברית. הוא עבר על פני בירות-המרחב, נפגש עם מנהיגי ערביים, הגיע למסקנה שהשלום בין ישראל לארצות ערב ייתכן וייתכן.

המשקיף הנהיר מגלה כי בהלך המחשבה הערבי הולך ומתחולל שינוי הדרגתי, כתב אליס בעתונו, "עתה כבר ברור לערבים שישראל תחזיק מעמד, ושהמצב בינה לבין

יציאה של ארצותיהם.

על כן מכילה מסגרת ההצעות הערביות הבלתי-רשמיות לפשרה עם ישראל את התנאים הבאים:

● החזרת מספר סימלי של פליטים ערביים (100000) לישראל. הערבים רואים בתנאי זה חיתור גדול מצידם, טוענים שאם לא תסכים ישראל להחזרת הפליטים, תהיה היא היחידה שתרויח מן השלום.

● תשלום פיצויים לפליטים שיישארו ב"ארצות-ערב. סכום הפיצויים יקבע על ידי ועדה מיוחדת שתמונה על ידי או"ם, ישולם

אפיקים בנגב

נהר בן-יום. תמונה זו אופיינית למה שקרה בנגב ובערבה משך היוםיים בהם ירדו מייגשם בלי הפסק. הנהר הרחב, הזורם במהירות אל הים התיכון, אינו, משך מרבית ימי השנה, אלא וואדי יבש, עתה הציף את הכביש, אילץ את המכוניות לעמוד עד שיעברו המים.

ישר במים. בימים יבשים, זוהי הצטלבות של שני וואדיות קטנים. עם בוא השטפון, גאו מי הגשמים, כיסו גשח נמוך. רק כעבור שעתיים ירדו המים והמכוניות יכלו לנסוע.

מכונית בבוקר. מכונית נפט כבדה, שניסתה לחצות את הגשר המוצף, נתקעה באמצע. המים הגיעו עד למנוע ואילו הנגלים שקעו בבוקי הדיק שנסחף עם מי הגשמים. היה צורך לגרוף את הבוקי באתי-הפירה ולהפעיל מנוף כבד כדי למשוך את המכונית מתוך הבוקי.

מיד על ידי ארצות-הברית, ייפרע לה על ידי ישראל בתשלומים לשיורין.

● תיקון הגבולות בנקודות מסוימות, כדי לאפשר את איחודם של כפרים ושטחי קרקע, המחולקים כיום בין ארצות-ערב ו"ישראל. נוסף לכך, קרוב לוודאי שהערבים ידרשו מישראל חיתור על שטחים סימליים בגליל, או בעמק יזרעאל.

● הפיכת חיפה לנמל חופשי בשביל הסחר הירדני ומתן גישה אליה באמצעות כביש או מסילת-ברזל מיוחדים שיעברו ל"רוחבה של ישראל. ירון עומדת על כך בכל תוקף, היות והיבוא והיצוא דרך נמל

ארצות-ערב לא ישתנה בעתיד הקרוב. "עד כה לא מצא שינוי זה את דרכו אל דעי העתונות הערבית, או אל פיותיהם של נציגי ארצות-ערב באו"ם; אולם מה ושמ עורכים מנהיגים ערביים שיחות פרטיות עם דיפלומטים של ארצות מעוניינות, דנים על מסגרת מתקבלת על הדעת לפשרה ישראלית-ערבית בעתיד.

תנאי הערבים. לדברי אליס, הכירו מרבית מנהיגי ארצות-ערב בעובדה שרק אחוז קטן מ"872 אלף הפליטים הערביים יח"זור לישראל, אם כי אין הם מוכנים להודות בכך בפומבי, לקומם נגדם את מפלגת האופר"

בירות הלבנוני עולים לה בהון תופעות, שעה שהנמל הירדני היחידי, עקבה, אינו מסוגל לשרת תנועת אוניות גדולה.

● הקצבת פרוודור בנגב הדרומי היש-ראלי, בין רצועת-עזה והשטח הירדני. תנאי זה הוצג על ידי המצרים השואפים ליצור קשר יבשתי ישיר עם ירדן.

● חיתור ישראל על מובלעת-הרי-הצופים, כולל הבניינים הריקים של בית-החולים הדסה והאוניברסיטה העברית. תמורתם תקבל יש-ראל את מובלעת-ארמון-הנציב, הנמצאת כיום בידי האו"ם.

● מתן ערבות על ידי האו"ם, בעיקר ארצות-הברית, אנגליה וצרפת, לקיום תנאים אלה במלואם.

"ובאשר לבעיית-ירושלים, הוסיף אליס במאמרו, "עדיין לא גיבשו הערבים כל הצ"עות ברורות; אבל משקיפים נייטראליים סבורים שהם יסכימו לתכנית, אשר לפיה תישאר העיר העתיקה תחת פיקוח ערבי והעיר החושה תחת פיקוח ישראלי, בה בשעה שהעיר בכללה תהיה נתונה לפיקוח או"ם והמעבר בין שני חלקיה יהיה חופשי."

הגורם המפשר. כתב הכריסצ'ן סאיינס מוניטור ציין במאמרו כי הן ממשלות אר"צות-ערב והן ממשלת ישראל נתונות ללחץ פנימי חזק, שעלול להביאן בסופו של דבר לידי פשרה: אושי המסחר הערבים שואפים לחידוש יחסי המסחר עם ישראל, המצרים שואפים ליצוב גבולם הצפוני, כל מדינות ערב חוששות, שאם ימשך המצב הקיים, תוטל עליהן מלוא האחריות לפליטים; ואילו הישראלים שואפים לשפר את מצבם הכלכלי החמור, אם כי מנהיגיהם מקוים לנהל משא ומתן נפרד עם כל מדינה ערבית, להשיג תנאי שלום קלים מאלה שנימנו לעיל.

"אולם, ציין הארי אליס בסיום המאמר "הערבים בפני עצמם חסרים את העוצמה ואת כוח השיכנוע, הדרושים כדי לכפות את תנאיהם על ישראל... המדינאים הערבים מאמינים שארצות-הברית הינה המעצמה היחידה המסוגלת להביא את שני הצדדים לידי פשרה, בהבטיחה להם סיוע צבאי וכלכלי, או באימיה עליהם לשלול סיוע זה; אבל עד כה לא מגלה ארצות-הברית כל נטייה ללכת בדרך זאת, ודברים אמריקאיים מציינים כי מאבק מעין זה עלול להעמיד בעיות לאין ספור בפני הסטייט דפארטמנט, העוסק כיום בבעיות קשות בחלקי-עולם האחרים."

כספים

כסף פרטי

בחודשים האחרונים היה דומה כי המסחר והתעשייה של ישראל צפויים, לכל הפחות, לשיתוק חלקי: העלייה הגדולה בשער-המטבע הור וצימצום האשראי הבנקאי עד למינימום, לפי הוראות הממשלה, יצרו מח"סור חמור כמזומנים, שללו כמעט כל אפשרות של ביצוע עסקאות בקנה-מידה גדול.

אולם אנשי המסחר והתעשייה, המטיבים למצוא מוצא מכל סכך, הצליחו למנוע את סכנת השיתוק: הם עשו כמעשי חבריהם בימי השלטון התורכי בארץ ובתקופת סיום המנדט הבריטי, הציפו את שוק הכספים בציקים בעלי תאריכים מאוחרים (חצי שנה ומעלה), שעברו מיד ליד, כמש כמו שטרות כסף ממשלתיים.

בשבוע שעבר, כאשר הגיע זרם צ'קים אלה לממדים רציניים (סכומם הכולל נאמד ב"20 מיליון ל"י), נתעורר משרד-האוצר לפעולה נגד "הכסף הפרטי", הבא למלא את מקום שטרותיו, אשר על הבאנקים לקבל צ'קים בעלי תאריכים לזמן ארוך הן ל"גוביינא והן כשטרות-בטחון לקבלת הלי-וואות.

אולם הסוחרים והתעשיינים מצאו עצה גם נגד צעד ממשלתי זה: הם גמרו אומר להמשיך בחילופי-צ'קים לזמן ארוך ביניהם לבין עצמם, להגישם לבאנקים רק במועד בו יחול פרעונם, הכריזו: "נמסיק להפיץ צ'קים רק כאשר יפסי האוצר כסף חדש". ואפשר שהאוצר זקוק רק לאיום זה כדי להפעיל את מכבש הדפוס שלו במלוא הקצב.

מפלגות

מכה נגדית

בין היוזרים בשבוע שעבר אל ה"רבי" היושב בשרה-בוקר, היתה גם חבורה מראשי צעירי מפא"י, שחוללו שעזוריה בסניף ה"תל-אביבי" של מיפלגתם לאחר שהצליחו ל"אסוף רוב קולות מכריע למען אברהם עופר,

צפה לפיתוח תעמולת-ענק מסכיב לניסויי הכא של פצצת-המימן. תעמולה זו תהיה תשובת הממשלה האמריקאית למפקדי הצבא והצי, שפנו אל דעת-הקהל והזהירו שפיצוץ תקציביהם יסכן את המדינה. חיל-האוויר ינסה עתה להוכיח כי בעזרת פצצת-המימן לבדה הוא לנצח במלחמה הבאה, מבלי שלצבא ולצי יהיה תפקיד מרכזי. לעומת זאת תשיס התעמולה הנסדחת של הצבא והצי את הדגש על התפתחות הקליעים המודרניים. הכוונה: להוכיח כי בעתיד יוכלו קליעים אלה להפיל אוטומטית כל מפציץ שיופיע בשמים, לפני שיגיע אל מטרותיו — דבר שיבטל את ערך פצצת-המימן.

אם יש ברעתך לטייל לקפריסין, עשה זאת מיד. בעתיד עלולים התנאים להיות נוחים פחות, מאחר שיוון המעוניינת באיחוד האי המיושב יוונים עם ארץ-האב, מתעתדת להביא את הבעיה בפני העצרת הכללית של או"ם, או לפחות בפני מועצת-הבסחון. תעשה זאת במקרה הראשון של התחדדות-הניגודים בין ארצות-הברית לבין בריטניה במרחב, כאשר מפרנסיה האמריקאיים לא יתנגדו לכך בתוקף.

מעמדו של משה שרת בממשלה התחזק שוב בימים האחרונים ביותר. חסידי בן-גוריון, שקיוו כי שרת יתגלה כחסרי-שע במצב-חירום או כזבזב קשות. חוגי מפא"י מרגישים בסיפוק כי התפתחות-העניינים בימים האחרונים היתה הרבה יותר נוחה מאשר בימי-המתניות לפני כמה חודשים, כאשר ענין קיביה קלקל את שם המדינה. לפי טעם מפא"י גילה שרת תקיפות ומתניות במיזוג הכוונה.

לא מן הנמנע שבתוכנית הכיסוח האומי, אשר נכנסה לתוקפה רק בשבוע שעבר, יחולו שינויים לרעת המבוססים, זמן לא-ארוך אחרי הכנסה לתוקפה. מומחים כלכליים סוענים כי בחישוב התוכנית לא הובאו בחשבון המבנה הדמוגרפי של האוכלוסייה, מספר-המפרנסים, חלוקת-ההגילים וגורמים אחרים, העלולים לגרום להפסדים ניכרים בקרנות-הביטוח בשלוש השנים הראשונות. במקרה זה תאלץ הממשלה לכסות את ההפסדים בהענקת, דבר שאין להניח כי האוצר יסכים לו.

אל תטרח לקרוא את שני הספרים החדשים על תקנות-מס-ההכנסה, שיצאו לאור השבוע. מלבד העובדה שתיכונן להבין את התקנות קלושים מאד, יש להניח שתקנות אלו לא ישארו בתוקפן אפילו חודשים אחדים, לאחר שהכנסת עומדת לדון בהצעת-חוק חדשה למס-ההכנסה.

אין סיכוי רב להופעתו של משה שרת כעד התביעה במשפט קאסטנר. למרות שחבריו במפלגה סוענים כי המשפט הפך למאורע פוליטי מרכזי וכי הופעתו הנרחבת כדי להזים את דברי העד בראנד, כאילו שרת הסגירו לאנגלים, חושש שרת כי בחקירת שתי-עורב יועמד במצבים בלתי-נעימים. אותה שעה מפעילים גורמים רבים לחץ ניכר על עדים פוטנציאליים של ההגנה כדי למנוע בעדם למסור דברים העלולים להזיק לדמויות מרכזיות במדינה.

לאחר העזאת משכורתם של קציני צבא-הקבע, קרוב לודאי שתתחדש דרישת הפקידים הגבוהים בממשלה להגדלת משכורתם. כיום מקבל רב-סרג, דרגה שאינה בין הגבוהות בצבא, שכר מקביל כמעט לסגן-מנהל כללי של משרד ממשלתי, דבר הנראה בעיני הפקידים כעוול.

ישראל תספק לראשונה סיוע טכני לאחת מארצות המרחב. כאשר יישלחו אליה עלידי תורכיה תלמידי-מלונאות ללימוד המקצוע. בסביבת אנקרה עומדים לקום שני מלונות מפוארים לתיירים, ובעליהם ביקשו סיוע זה מבעלי המלונות הגדולים בישראל.

קרוב לודאי שלא יכניסוך לבית-הסוהר, גם אם תיתפס באי-תשלום מס-הכנסה. אם כי חוק העונשין המוצע על השתמחות מס-הכנסה מחמיר בעונשנות אסר, הודיע משרד-המשפטים למשרד-המס הכנסה כי בתי-הסוהר הקיימים לא יוכלו לקלוט גל גדול של שפוט-מס-הכנסה, ביקשו לתת הוראות לתביעה הכללית למעט בהבאת נאשמים מסוג זה למשפט ולהצטמצם בעונשים קלים יותר מהעונש המקסימאלי המוצע.

המתן לגל-פיטורים גדול במשרדי-הסוכנות בירושלים, כתוצאה מלחצם של הממשלה, המנהיגים הציוניים בארצות-הברית, וגם כמה מחברי הנהלת הסוכנות בשתי היבשות, הסוענים שההוצאות האדמיניסטרטיביות מספיק המגביות, המקור הכספי של הסוכנות, הן מנופחות.

צמצומים עזולים לחוג גם בשירות-החזק, לאחר צאתו של אחד מראשי משרד-מבקר-המדינה לחוג-לארץ. המבקר לא יסתפק הפעם, כמו עד עתה, בבדיקת החשבונות והמשכורות, יבדוק גם את תפקידי העובדים ומידת תזונו.

אם נרשמת לשיכון העממלי, שלב א' והובסח לך מסעם חברת-השיכון המבצעת כי תכנס לדירה בחודש אפריל, היה מוכן לך כפי-המתח ללירה החדשה ת'דחה למספר שבועות. הצבעים והטיידיים, שהביקוש להם עולה לפני חגי-הפסח יחד עם מחיר-עבודתם, נטשו לתקופה זאת את העבודה בשיכון העממי.

אם תחשב מוכר במידה מספקת, תוכל להצטרף בעתיד הלא-חוק למועדון-ענק חברתי, דוגמת ימק"א בירושלים, שיוקם על ידי כמה סוחרים גדולים ביניהם אחד ממפקדי ההגנה לשעבר שהינו כיום אחד מבעלי המלונות הגדולים בסביבת תל-אביב. הבנייה, שתעלה 3 מיליון ל"י בראשיתה, תתחיל נראה, בקיץ הבא, ותעמיד בין השאר, לרשות 200 החברים ואורחיהם מגרשי טניס בריכת שחייה וספריה.

המאפשרות לו להפקיע את האסמיות. אולם ת'נות הופעלו רק להלכה: ביום ה' שביטה הוצבו משמרות שוטרים רק ב'5 מאפיות, ברחבי-המדינה; אך גם מאפיות א.ו. לא הוציאו לשוק אפילו כיכר-לחם אחת.

נראה כי שביטת-האזהרה לא עשתה את הרושם המקוה, לא הגדילה את הסיכויים ל'עזאת מה'ר-הלח. היות ואירגוני-האפיס חזרו לאיומם הישן גושן — איום השביטה הכללית עד הנצחון. אולם קרוב לוודאי כי

בקו של עליה, שליחם, שחזרו מאירופה המורחית הודיעו כי סנה נחשב שם לדמות המרכזית של המחנה הפרוסובייטי בישראל. גם בארץ חוששת מפ"ם לעלית המניות של סנה, אחרי שיוציא לשוק כמה מיבצעי-תעמולה, הנבצאים כעת בהכנה. מכל ה' טעמים היה כדאי לעירי להיפטר תחילה מכל רזמו של התנגדות, "שמאלנית" בתוך מפלגתו שלו.

אולם קובה רפתין כבר שרף את כל הגשרים לפניו, מגן בעקשנות על דרכי ה' סיגה. לפי כל הסימנים היה ברור, השבוע, כי ייכנע כניעה ללא-תנאי, יציל את חברותו במפלגה, בקיבוץ ובמשקו.

מיסוך דוני

ערב כינוס מועצת הקיבוץ הארצי (ראה לעיל), הניחה הממשלה על שולחנה מיסוך בלתי-נעים. שרתי המודיעין הוציאו לאור, יחד עם נציגי המענק האמריקאי, רשימה של כל המשקים שקבלו עזרה מן המענק או ה' סיוע הטכני של ממשלת ארצות-הברית.

מחברי הדו"ח לא שכתו, ברוב דוומם, לציין את ההשתייכות התנועתית של כל משק שנהנה מכספי האימפריאליזם המערבי. הסיכום: 49 משקים של הקיבוץ-הארצי השומרי-הצעיר, 37 משקים של הקיבוץ-המאוחד.

המשק

החזית השניה

זה שנה שלמה שאירגוני-האופים בישראל מאיימים בשביטה כללית, אם לא תעלה הממשלה את מחיר הלחם במקביל לעליית אינדקס יוקר-המחיה. אולם איש לא קיבל את איומיהם בריצינות, לא האמין שהם ימדרו בשר-המסחר והתעשרה, פרץ ברני-שטיין, איש הצ"כ, מגינם של כל ארגוני היוזמה הפרטית.

אולם בשבוע שעבר, עם העלייה החדשה ביוקר-המחיה ועם הצטננות היחסים בין אפרים גוזמן, המזכיר הכללי של התאחדות הסוחרים, לבין הנהלת מרכז-הצ"כ, הפך

מועדם בבחירות למוכריות-המפלגה. סיבת הביקור: הצעירים, שנתקלו בהתנגדותם ה' חריפה של אנשי-מפא"י הותיקים, בתוכם מרכזי נמיר וזלמן ("זיאמה") ארן, גמרו אומר לרכוש את תמיכתו של ב'י. ג'. ב. ג'י, התכסיס העילאי בעיני מפלגה, שוחח עם הצעירים ארוכות, רמז להם, כי דרכו מאז במקרים כאלה, שאין בדעתו ל' הצטרף למרדם נגד מרכז מפא"י, כל עוד לא יצליחו הם לרכוש לעצמם מעמד יציב ב' מיפלגה, הוא לא הסתיר את השקפתו הישנה-נושנה כי המפלגה אינה אלא מכשיר לאסיוף קולות בשעת בחירות, כדי לבטיח שלטון בממשלה.

הפתעה כללית.

אולם באותה שעה, עת ישבו הצעירים אצל הרב, הנחית מנגנון-המיפלגה על ראשם מכה נגדית מחוכמת, ש' נועדה לסתום את פיהם: אחד מעובדי מנ' גנון-מפא"י בתל-אביב מסר לעתונות רשימה שהיתה עתידה להתפרסם למחרת היום. היתה זאת רשימת 20 החברים שנבחרו, כביכול, למוכריות מפא"י ב'שיבת מרכז-המיפלגה. בין הנבחרים היו גם שניים מן הצעירים: שלמה הלל ואשר ידלין.

פירסום הרשימה עורר הפתעה כללית; אולם יותר מכל הפתיע את הנבחרים צ' עירים — ביחוד את אשר ידלין, יליד ראשון-לציון וחבר קבוצת חמדה בעמק בית-שאן, שחזר לאחרונה מהשתלמות בארצות-הברית. אמר הוא בחיוך: "כאשר קמתי ביום ששי ללכת לעבודה קראתי בעתון שנבחרתי אתמול למוכריות מפא"י. הייתי אתמול בשדה-בוקר, ושם בודאי לא נערכו הבחירות..."

גשרים שרופים

...במדיניות-החזק שלה מבקרת מפ"ם יחד עם מקי" את קו הממ" שלה, תומכת בהתקרבות לברית-המועצות ולדימוקראטיות העמ' מ'ות, במערכות-הפנים מנהלת מפ"ם מדיניות בורגנית-לאומנית. (האנציקלופדיה הסובייטית מה' דורת אחרונה).

יעקב ריפתין ("קובה" בפי חבריו) הוא

"קובה" ריפתין, בנו ומשה שרת

בשה של לב ורגליים

איום השביטה רציני ביותר: אירגון ה' אופים במסגרת להתאחדות-הסוחרים, הרהיב עזו, עמד בתוקף על דרישותיו, החליט ע' השבתת המאפיות עד לנצחון.

לעומת זאת, היה מצבו של אירגון-הא" פים השני, המסונף להתאחדות המעמד ה' בינוני, עדין ביותר. ברור ווייגשטיין, המזכיר הכללי של אירגון זה שהצטרף רק לפני זמן קצר לשורות הצ"כ, לא רצה לכרוך במנהיגי מפלגתו. אבל לא היתה לו ברירה: הוא לא רצה להשאיר את כל היוזמה בידי גוזמן, היה נאלץ לצרף את אירגונו לשביטה.

נסיגה פתאומית. כלליה שלפני הכ' רות השביטה נפגש יושב-ראש התאחדות הסוחרים, ח"כ הציונים הכלליים שלמה פרל-שטיין, עם חבר מפלגתו, שרה-הפנים ישראל רוקח. שוחח אתו ארוכות. תוכן השיחה לא פורסם ברבים; אולם, לפי השמועות, היתה טענת העיקרית של רוקח: "מה אתם מעוללים לחברי, שר-המסחר והתעשרה?" בין אם כך, או אחרת, השיחה עם רוקח נשאה פרי: האופים שינו את החלטתם ברגע האחרון, הכריזו רק על שביטות אזהרה ל"24 שעות.

נ' ט' לא פיסס את שר דמסח-ה'שייה. הוא החליט לנקוט בצעדים נמי-רצים, הפעיל את התקנות לשעת-חירום,

הדמות הסראגית של מס"ם. לבו הלך עם משה סנה, כשהלה התפלג מן הכסלגה. אולם בניגוד לסנה שייך ריפתין לקיבוץ ("עין-שמר), ורגליו נשארו תקועות בו. לכן הכ' ריז כי תפקידו להישאר בתוך המפלגה, להיאבק בתוכה למען קו שמאלי, למנוע את כניסתה לממשלה.

במפלגה בה רבות הסיעות הרשמיות, לא היה משום חידוש בהופעת סיעה "שכא-לית" נוספת. אולם חבריו של ריפתין, אנ' שי השומר-הצעיר חשבו אחרת. הם אסרו על ריפתין לייסד סיעה, לפרסם חומר תע' מולה משלו, ביקשו לצמצם את כל פעו' לחו לנאומים במועצת המפלגה בלבד.

כוונות טובות. ריפתין ביקש להתמרד, מבלי לעבור את גבול הפילוג, אולם הוא ספג מכות כבדות ומכאן משה סנה, שלא סלח לו את הסוס ברגע המכריע של הפי' וג, הטיח בפניו האשמה נוראה: "ריפתין ייחס לממשלת שרת-רוקח את כל הכוחות הטובות". ובאותה שעה צמצם את כל השבוע-צי בגבעות-החיבה, את הטענה הצורבת כי עדיין קשור ריפתין ברוחו לעוכרי-ישראל במקי".

לא היה זה עלכון כקרי. בימים האחרונים גבר בחוגי מפ"ם החשש כי סיעת-סנה נמצאת

בנין הסודנות המסורת

ח'פה הטכניון

14.4.1954

- טובי אמני ישראל
- תזמורת רקודים
- רקודיות מפוארות
- זקוקין די-נור
- כל משחקי הדונה פרק
- גדגל ענק
- חדר אימים
- חדר מתחת למים
- בחירת מלכת הנשף
- בשותף עם עתון "לאשה"
- אלפי הגרלות ופרסים
- גני נופש "יערות וינה"
- ועוד אפתעות לרוב

רכש לך שמחה!

לכל ימי חייך על ידי קניית מצלמה. לחובבי צילום, מקור שמחה לא אכזב בתצלומיהם. ומה קל ללמוד לצלם, ביחוד שמדריכים כל קונה מצלמה חנם. אפשרי גם בתשלומים.

פוטו-ברנד

חיפה, רחוב החלוץ 31

של הרוק טכניק מעדן את יצור הפנים: מוריד את הנמשם, כתמי-משם, ופצעי-בגרות מבהיר את העור המפיק: ת"א, רח' המלך ג'ורג' 54

פתרון החידון "חבל על המלים!"

- (1) היא עולה לו על הראש.
- (2) חסר לו בורג.
- (3) קיבל נקע בעין.
- (4) חבוב אף.
- (5) הבחור בגוש.
- (6) תפסיק לקשקש בקומקום.
- (7) נפל על הראש.
- (8) הוא עושה את עצמו.
- (9) שם אותו בכיס.
- (10) דופקים את השחורים.
- (11) מרימה את האף.

לשעבר של יומון "מפא"י, הדור, כאשר נתבע העתון לדין על ידי סלים סופי, חבר מושב נוה ימין.

באחד מלילות אוגוסט 1953 נגנבה פרטו של סופי מן הרפת, אשר ליד ביתו. הוא פנה למשטרה, הודיע שהפרה נגנבה על ידי מסתננים; אולם סכניו-שונאיו מסרו למשטרה הודעה אחרת לגמרי, טענו שסופי מכר את הפרה לשוק השחור. המשטרה עצרה אותו, האשימה אותו במסירת הודעה כוזבת, שיח' ררה אותו רק לאחר שהוברר כי השכנים כיזבו — ורק לאחר שהספיק סופרו הוריו של הדור לפרסם רשימה תחת הכותרת: "הודיע על מסתננים וגנב בעצמו".

סופי מיהר למערכת הדור, דרש התנצלות בכחב, נתקל בסירוב מוחלט, פנה אל עורכי-הדין ברוב כוונת חובב פיינשטיין שהגישו נגד הדור תביעה על הוצאת דיבה.

הכרזה מפתיעה. כאשר נפתח המשפט, הוציאו התובע טענו כי הדור הנו עתון רציני ורב-תפוצה, יצא חיים שורר, שהיה עורך העתון באותה תקופה, בהכרזה מפתיעה: "אנו מכחישים שהגליון זכה באופן מעשי לתפוצה ניגברת ולעיוורית".

בשבוע שעבר נסתים סוף סוף המשפט שנמשך ששה חודשים, ושבו השתתף מטעם הדור רק פקיד מוקד, חסר-מכויות. בפסק-דינו המנומק ציחה השופט המחוזי יוסף רוה על הדור לשלם 500 ל"י פיצויים לסופי, לשלם 150 ל"י שכר-טרחת-עורך-דין, לשאת בכל הוצאות המשפט.

אולם השופט לא הסתפק בכך, העיר ב"שולי פסק הדין: "הוכח זלוול מוחלט ב"התנהגות הדור, שלא התנצל, אף כי ניתנה ההזדמנות לכך". השופט התעלם, משום-כך, מהעובדה שאילו נאלץ הדור להתנצל על כל פרסומיו הכוזבים, לא היה נשאר לו מקום לשום חומר אחר.

משפט

על מזבח הצדק

ביום ששי שעבר, לאחר שמונה שבועות גדושי-מתיחות נסתים הסיכוב הראשון של המשפט, העלול להביא לידי כתיבתם מחדש של פרקיה-היסטוריה, לניפוץ אלילים נעוצים, להרס אגדות ולהשלטתה של האמת האכזרית.

אותה שעה כבר נשכחו סיבות המשפט לגמרי: לא היה זה עוד משפטו של מלכיאל גרינוואלד, שהושאם בהשמצת ד"ר ישראל רודולף קסטנר כמשתף פעולה עם הנאצים; אולם בית הדין הפך לשדה-קרב, בו התנהל מאבק על קביעת דמותה של ההיסטוריה. עוד בראשית המשפט הוזכר שמו של יואל בראנד אחד מחברי הועדת ההצלה. בהכרזה שר בראנד ונשכח מלב הקהל; אולם גם הסניגור, שמואל תמיר, וגם הקטיגור, אמנון תל, ידעו שהוא עלול להפוך לעד-מפתח בשלבו הסופי של המשפט — לעד שיוכל לאשר, או לסתור, את טענותיו של תמיר, שהמנהיגים הציוניים שיתפו פעולה עם הבריטים בארץ ישראל, בניגוד לאינטרסים של בני צמח.

הפסקה: לעולם לא! שמו של בראנד שב והופיע על דפי-העתונים. הופעתו במשפט הפכה לחזוית. כאשר טען תמיר שמשה שרת הסגיר אותו לידי הבריטים; אולם עדיין לא היה ברור איזה נד יומינו להעיד.

במשך שבוע ימים לחץ תמיר על תל: דרש ממנו לגלות אם יש בדעתו להביא את בראנד אל דוכן-העדים. תל שתק: הוא ידע שמועד פגרת-הפסח של בתי-המשפט הולך ומתקרב, ניסה להרחיב זמן.

תמיר רצה לשמוע דברים ברורים: אם לא יביא תל את בראנד, יביא אותו הוא עצמו אל דוכן-העדים. עוד לפני פגרת-הפסח. הוא טען כי יסודות מסוימים, אשר רצו למנוע את עדותו של בראנד, גנבו מבית-מסכים חשובים. הוא גילה שחברת שהם הציעה לבראנד עבודה על אחת מאוניותיה, נתכונה למנוע על ידי כך את הופעתו ב"משפט".

כאשר הוסיף תמיר שלחיו של בראנד נשקפת סכנה, קפץ תל מקומה חציע להביא את תמיר לבדיקה פסיכיאטרית, נאלץ להת"נצל בסופו של דבר.

היה ברור שתמיר לא השמיע את הנימוק היחיד לדרישתו להביא את בראנד לאולם-בית-הדין עוד לפני חג-הפסח. פגרת-הפסח היתה יכולה להיות שעת-כושר לזחיית ה"שיבות לזמן בלתי-מוגבל והשתתק המשפט, אשר לא היה צריך להתחיל בכלל. אולם

כאשר פנה כתב העולם הזה אל אמנון תל, כדי לברר אפשרות זאת, משך האחרון בכ"תפיו ופרץ בצחוק: "הפסקת המשפט? ל"עולם לא!"

פסק השופט: אם יש ברצונו של תמיר להביא את בראנד ללא דיחוי, עליו לחזק את ניבוקיו על ידי הצהרה בשבועה.

זה הסוד שלי. למחרת היום (יום רבי"ע), הביא תל את אשתו של יואל בראנד; האנסי, מי שהיתה יד ימינו של קסטנר, להעיד שקסטנר פעל ביושר והגינות. הוא אמר שקרוב לוודאי שהוא יביא גם את אהוד אבריאל ויחקור אותו קצרות. תמיר הציע להביא את העדים שלו מיד: העד הראשון שלו יהיה יואל בראנד.

טען תל: רציתי לקצר את המשפט, אבל אם רוצה חברי המלומד להביא את עדיו, אוכל גם אני להביא עדים נוספים.

תמיר הסכים למלא את בקשת השופט, למסור הצהרה בשבועה: הוא חיפש את יואל בראנד בתל-אביב, אך לא מצא אותו. בראנד נעלם. השופט ביקש מתמיר להתחין עד לסיום חקירתה של האנסי.

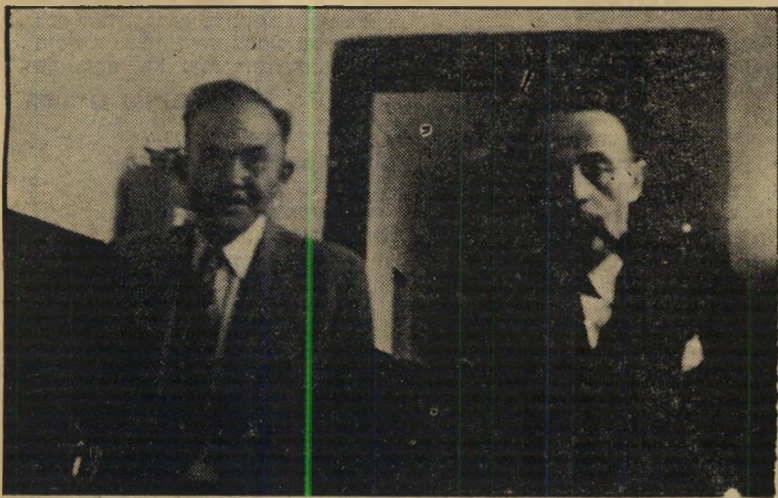
שירות מודיעין. איש לא שם לב לעדה

לחקירה נגדית. עתה נהפכה הקערה על פיה: תמיר השיג את כל החומר הדרוש לו ל"חקירת שתי-דעות".

בראנד הניח את ידו על התנ"ך ונשבע לומר את האמת, את כל האמת ורק את האמת. לא היתה זאת נוסחה סתמית. עיניו השחורות של העד ניבטו למרחקים. כאילו ראו את האמת במערומיה. הוא נראה רחוק מכל תכסיסיהם של הקטיגור והסניגור. דו"ב היה כי הוא הרגיש במלוא חשיבותו של הרגע, בו היה עליו לומר את כל האמת. זה לא היה קל.

תל הציג לו רק שתי שאלות: "ההיית חבר בוועדת ההצלה — כן, בן כמה אתה? ארבעים ושמונה. רב תודות." אפילו השופט היה מופתע. איש לא היה מאושר יותר מ"תמיר: הוא קיבל את העד, אשר שאף להשיג, לחקירת שתי-דעות. הוא לא החמיץ את ההזדמנות.

סיפור אנושי פשוט. סיפורו של בראנד לא היה מלא התרברבות, כסיפורים רבים אחרים שנשמעו במשפט. היה זה סיפורו האנושי הפשוט של יהודי, שחזה ב"השמדת המיליונים וניסה להצילם.

איש-מסתורין יואל בראנד (שמאל) *

שרת חיכה יום, יומיים

היה זה סיפורו של יהודי חסר אונים; אשר נפגש עם הרוצח הנאצי המנבח. אפילו עתה, בעמדו על דוכן-העדים, חיקה בראנד את קול הצורם של אייכמן: "אני מוכר לך דם תמורת סחורות, סחורות תמורת דם. כיליון יהודים תמורת 10000 מכוניות משא. גברים, נשים, זקנים, ילדים. במי מהם תרצה? דבר!" בראנד רצה להציל את כולם.

הוא סיפר כיצד שיגר אותו אייכמן עם הצעתו אל מחוץ לגבולות-גרמניה, אל מנהיגי היהדות בעולם, ציחה עליו לשוב במהרה ולהביא תשובה. אם יביא תשובה שלילית, או לא ישוב כלל, יושמדו היהודים עד האחרון.

בראנד יצא במטוס דיפלומטי גרמני ל"תורכיה, כדי להפגש עם נציגי הסוכנות, אולם שם נתבקש להבטיח בדרכו לסוריה; הבריטים סרבו להניח לשרת לצאת מת"חוס-פיקוחם. אהוד אבריאל ליווה את בראנד לסוריה, הרגיע אותו: "לא יאונה לך כל רע".

הגם אבריאל בנביאים? עוד ב"היותו באנקרה הוזהר בראנד על ידי מנהי"גים רביזיוניסטיים ודתיים, שהוא יאסר על ידי הבריטים, אך אבריאל הבטיח לו שהכל יעבור בשלום.

אולם כמחצית-השעה לפני הגיעם אל הגבול הסורי, אמר אבריאל לבראנד שיתכח כי הוא יאסר — ואם יאסר, עליו לדבר אך ורק בנוכחות נציגי-הסוכנות. אין ספק שהב"ריטים ירשו לו לעשות זאת.

כאשר נעצרה הרכבת בתחנה הסורית ה"ראשונה, יצא אבריאל לסדר משהו. כעבור דקות מספר הוצף הקרון קצינים בריטיים, ונבואתו של אבריאל נתקיימה: בראנד נאסר.

בראנד שוב שמע לעצתו של אבריאל: הוא הודיע לבריטים שהוא ידבר אך ורק עם נציגי הסוכנות היהודית. כאן נתקיימה נבואה שנייה של אבריאל: הבריטים קיבלו את דרישתו, הסייעו אותו לביטחו של קצין בריטי, מקום שם קיבל את פניו משה שרת: "אני

* לידו, הקטיגור אמנון תל.

התלוצצות תעמולה לנשף הסטודנטים בחיפה
חמור נושא ספרים

לדבריו, לבוש אורחית למטה ופגש שם את ידידיו נעוריו (מבגד) דלאל. אך לאחר מכן ביקש דלאל מהשוטר לגשת לבית אחיו ולומר לו שלא יפחד משאלות המשטרה ויענה כי ביום הרצח היה הוא — גורג' — אצל מוראס סיפר למפקדו. החקירה התפתחה. עורך־דינו של הנאשם רכז שהיתה זאת פרובוקציה משטרתית ושאל את העד אם דלאל, בידעו את מקצועו של העד, היה טיפש עד כדי לבקשו את אשר ביקש. לצחוק קהל הנוכחים הרב ענן העד: „בכל זאת לא!“

בהפסקה בין ישיבה לישיבה, הוכרחו ה־שוטרים לכבול את ידי ורגליו של דלאל כ־נהוג. הוא התנגד, קרא לראש הלשכה הפ־לילית המוכשר, שעמד בראש החקירה, ובולון בוים, לבוא לעזרתו. אך החוק היה נגדו — גם הפעם.

נשפים

סרנדת החמור

מעל לשעון הניצב בפתח הסניפון החיפאי הופיע השבוע שעון שני, קצת יותר כרימיטיבי, עשוי קרטון בלבד. ההבדל הגדול בין שני השעונים היה שהאחרון הורה על מרחקי זמן גדולים יותר מאשר שעות: שבוע בלבד (14 באפריל); נותר לנשף האביב — נשף הסטודנטים. אם בעבר התקיימו הנשפים בתדירות לא קבועה, הרי משנה זו יהפכו לדבר של קבע כשבראשם הנשף הנוכחי — „המסמרי“.

בכיוון זה יפעלו גם 1400 הסטודנטים, ש־מלבד עבודת־מזח ישיקו 10000 ימי־עבודה פיסית בנצול כל מילימטר מרובע של השטח שעומד לרשותם.

מדוררי הניגונים. הנשף מהווה את גולת הכותרת בשבוע־הסטודנט, שתפקידו יהיה לקרב את בעיות הסטודנט לאורחי־המדינה על ידי סיורים ותערוכות שונות, מטעם אגודת־הסטודנטים, באולמות הסניפון.

כתמורה לקונג־הכרטיסים מבטיחים הסטודנטים: לאוהבי־התענוגות — קברטים, בתי־משחק ויתר הרגשות גון עדן; להרפתקאים — מדוריי־עניינים גניומיים, לצורך זה יש־מש להם נסיונם מן הנשפים הקודמים, ש־מיד היו גדולים ומפוארים, אם כי לא תמיד מעניינים ומצלחים.

אוי כרגיל נזכר הסטודנט החיפאי בנשימה אחת עם חמור נושא־ספרים, הרי עתה מצ־ביע הוא בגאווה על מפעלו השנתי, כשהוא מקהה בבת צחק שאורחי־המדינה לא יהיו בדעתו של אותו חמור שיהלך בקרוב ברחו־בות־הערים כשעל גבו השלט: „גם אני לא הולך לנשף הסטודנטים!“

הארץ

פיצוץ־המימון עורר דאגה (דבר).
חיה נוי צה־ל.

בצדק. מאיפה ניקח את הכסף?
פרנק סינטרה ודונה ריד נבחרו
השנה כחשקני־המשנה הטובים ב־
יותר (עולם הקולנוע).

אהרון מגורי, תל־אביב.

והבמאי קיבל פרס פורנ־אוסקר.

האניות יוצאו מקברם (שמעריב).

צבי פכטר, תל־אביב.

שמואל אורבך, תל־אביב.

ד' אמות של מים.

לדבריו, לבוש אורחית למטה ופגש שם את ידידיו נעוריו (מבגד) דלאל. אך לאחר מכן ביקש דלאל מהשוטר לגשת לבית אחיו ולומר לו שלא יפחד משאלות המשטרה ויענה כי ביום הרצח היה הוא — גורג' — אצל מוראס סיפר למפקדו. החקירה התפתחה. עורך־דינו של הנאשם רכז שהיתה זאת פרובוקציה משטרתית ושאל את העד אם דלאל, בידעו את מקצועו של העד, היה טיפש עד כדי לבקשו את אשר ביקש. לצחוק קהל הנוכחים הרב ענן העד: „בכל זאת לא!“

בהפסקה בין ישיבה לישיבה, הוכרחו ה־שוטרים לכבול את ידי ורגליו של דלאל כ־נהוג. הוא התנגד, קרא לראש הלשכה הפ־לילית המוכשר, שעמד בראש החקירה, ובולון בוים, לבוא לעזרתו. אך החוק היה נגדו — גם הפעם.

פנעים

צירוף מקרים

החודש שיכשה ישראל וירה לאחד מגלי הרציחות המזווים ביותר בתולדותיה: רציחת בני משפחה, בתוכם ילדים רכים, על ידי אבות ואמהות, רציחת נשים על ידי בעליהן.

גל זה הגיעו לשיאו בשבוע שעבר, כאשר:

● נתגלתה בבאר עמוקה בפתחת־הקוה גופתה של אסתר ססה, שנעלמה מביתה לפני שבועות מספר. חשוד ברצח: בעלה ז'ון ססה.

● התאבדו אברהם שמיר, תושב יד אליהו, לאחר שירה בשני ילדיו, ניסה לירות גם באשתו.

● חנה תמר מילגרם, תושבת קריית מוצקין, חיפה, את בנה, כמעט וחנקת את בתה הקטנה, הסגירה את עצמה למשטרה (ראה להלן).

● הועמד לדין בחיפה ג'ורג' דלאל (ראה להלן), באשמת רצח אשתו, עליזה דלאל, האורח הישראלי שיער השערות שונות.

תלה את הקולר במצב הפוליטי, ואפילו ב־חמסין אולם אנשי משטרת־ישראל, הרגילים בפושעים ופשעים, סברו אחרת. כאשר פנה כתב העולם הזה אל סגן מפקח מחוזי אפרים הופשטטר, ראש המחלקה הפלילית בפועל במטה־הארצי של משטרת־ישראל, שאל אותו אם יתכן לדבר שמעשה רצח אחד משפיע על בני אדם בבחלה מדבקת, גורר אחריו רציחות אחרות, קיבל תשובה תקיפה: „ב־דרך כלל הדבר יתכן, אך במקרה זה, כל מה שאירע בשבוע האחרון אינו אלא צירוף מקרים בלבד.“

אצבעות על הצוואר

גבר חיר, ממוצע־קומה ולבוש בפשטות, נכנס לחדרו של מפקח ראשון אריה גליקמן במטה משטרת חיפה. בחיך פנה אליו ושאל: „מה המשטרה רוצה ממני? אה; היום ה־אחד באפריל...“

לדאבון־לב־הנוכחים, כולל גליקמן, היה הענין רחוק מלהיות הלצה. תוך שקולר־התרכוזות החל להסביר לאדם כי באותו ב־קר שכל את בנו דוב בן השש, שנמצא חנוק כשסימני־אצבעות על צווארו, בתו נמ־צאת בבית־חולים, לאחר שניצלה מגורל דר־מה, ואשתו נעצרה על ידי המשטרה, לאחר שהסגירה עצמה והודיעה כי אצבעותיה הן אשר ביצעו את המעשה.

לרגע קט עצרו הנוכחים את נשימתם; ה־חיך אשר על פני האב קפא במקומו, ה־פיצה העוזית בכי מר.

במשך שלוש שעות החקירה סיפר האב,

ווייצמן היה עסוק, בראנד לא ישב בחיבוק־ידיים. הוא כתב לרחובות, אל חיים ווייצמן, הודיע לו על ההצעה הגרמנית, ציין 12 אלף יהודים נרצחים באירופה מדי יום ביומו, דרש פעולה מידית. חלפו שבועים, ובוקר אחד הגיע אליו תשובת ווייצמן: „אני עסוק בנסיעות. הואילה נא להתקשר עם מוכרי עבוד שבועיים. הוא יקבע לך ראיון. שלך בנאמנות, חיים ווייצמן.“

בראנד היה משותק מתדהמה. האין עוזר? הגשכחה יהדות אירופה והופקרה למתח? (12 אלף נרצחים ליום — כמה יירצחו תוך שבועיים?) האין אלוהים בשמיים ונקמה עלי־אומות?

במעד לחלון הפתוח נשמעה שאגתו של צופר אועקה. שוב עוצר: שני אנשי לחי־אליהו בית צורי ואליהו חכים, רצחו את לורד מיון.

בראנד, אחד מפעילי מפא״י בהונגריה, הצ־סרף ללחי־.

תככים ישן. תמיר קם ממקומו והושיט לשופט העתק פרוטוקול של מכתב ווייצמן: המקור נעלם לפני ימים מספר, יחד עם מסמכים אחרים שנמצאו בתיקו של בראנד.

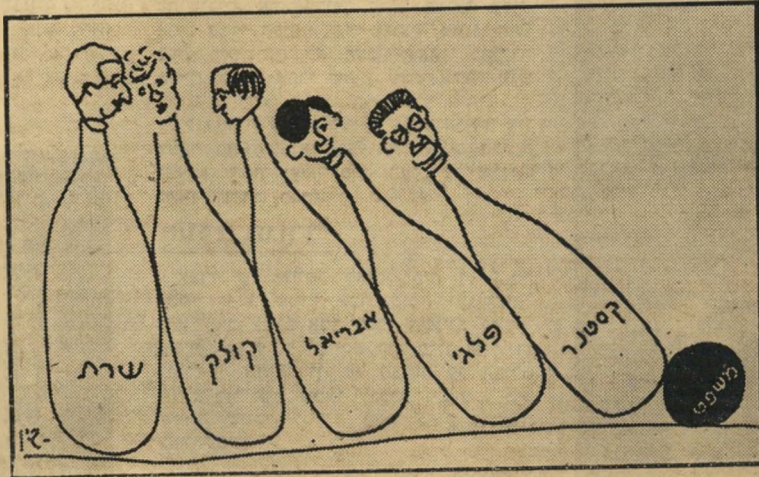
תל מחה: „המסמך הושג באורח בלתי חוקי, בעת פגישת עם עד־התביעה. לא זו בלבד שאין המסמך חוקי לגבי בית המשפט, תמיר חייב גם לעמוד לדין באשמת עבירה פלילית והשפעה על העד.“

תמיר השיב בשקט: „צפיתי לרגע זה זמן רב — ועתה הוא הגיע. בכל כשפט פוליטי גדול, כאשר נשקפת סכנה למשטר הקיים הריהו נוקט בתככים ישן־נושן, מנסה ל־היפטר מעורך־הדין של הצד המתנגד, פעמים רבות התרגשתי במשפט זה, התרגשתי מ־אסונה של אומה מושמדת. פעמים רבות נרגזתי, אך רגזתי רק על הפשע ואי־הצדק אולם עתה, כאשר אני מותקף אישית, הריני כשאר את כל ההתרגשות לחברי המלומד.“

השופט הכריז על הפסקה. תל ישב והת־לחש עם סגניתו, כאילו כבר ראה את תמיר מאחורי מנועל וברית. תמיר חיך, ורק עוזרו, מרינסקי, שלח בתל מבטים כפלדה. באולם המלא שררה דממה.

השופט שב והופיע. הסערה המתחוללת

אות קיין

משחק חדש בישראל

שי אופיר, כוכב הציזבא-
מרון שיצר סיגנון ישראלי
חדש על במת הפלמ"ח בחר
עתה במכשיר אמנותי חדש
- פאנטומימה. אמנם, בניגוד
למסורת של "אוי-
תם הימים" מו-
פיע שייקה לא
כאחד מהחברה.
אלא כאמן נשי
בא מחוץ לארץ.
תוכניתו הראשו-

מה נשמע?

תיכך נראה!...

ציזבאנטומ

נה מבוססת כולה על הרשימות ש-
ערך באירופה. לבה למד משך שלש
שנים: אולם שאיפתו לעזה להנשים את
חלומה הישן להקים פאנטומימה ישי-
ראלית של ממש
שתעלה על כמה
ישראלית נוש-
אים ישראליים
בסיגנון ישראלי.

(ראה שער)
באחד מערבי אפריל 1948 נאספו שרידי
פלוגת פלמ"ח בחדר האוכל של תל"חי. הם
לא באו להספיד את חלליהם, אשר נפלו ימים
מספר לפני כן בהסתערות על מצודת גב"ר
יושע בגליל העליון. הם באו לחזות בהר-
פתה של להקה צבאית — להקת ה-
ציזבאנטון. חבריה הלהקה היו מאובקים ו-
עייפים. הם באו במשוררין, נאלצו להבקיע
להם דרך בכפר הערבי חאלסה, שחסם את
הדרך לטבריה; אבל הם הגיעו לתל"חי
במועד.

בין האמנים היה צעיר מסולסל-שער, בעל
פנים דינאמיים וגוף קפיצי. הוא היה כבן
20, אך נראה צעיר יותר. הכל הכירו את
שייקה. הכל ראו אותו פעמים לאין ספור
במסיבות וכינוסים, עוד זמן רב לפני שהוא
הצטרף לציזבאנטון. הכל הכירו את ה-
צותיו ואת הציזבאנטים שלו. עוד בימים
בהם שרת בפל"מ; אולם תמיד נמצאו בפיו
ובידיו הלצות חדשות ולהטוטים חדשים.

רק מתי מספר ידעו ששייקה למד בילדותו
ב"חדר", באחת השכונות הדתיות של ירי-
שלים, בה שכנה משפחת אופיר במשך
שלושה דורות. אולם הסביבה הדתית לא
היתה רקע יאה למרצו הרב של הנער.
הוא עזב את ה"חדר", נכנס לבית-הספר
אליאנס, הצליח לגמור את לימודיו, על אף
התנגשויותיו עם המורים ושינאתו העיוורת
למתמטיקה.

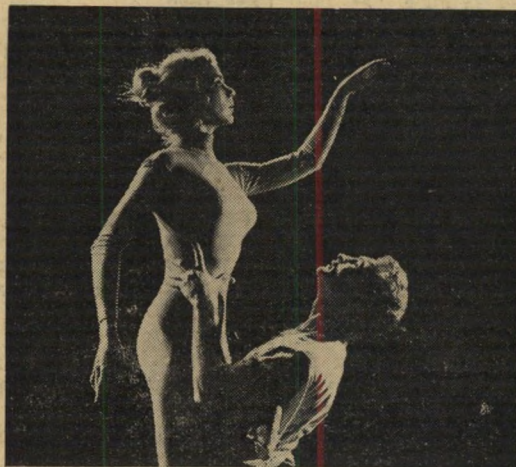
שינאה זאת לחוכמת-המספר, היוותה מכ-
שול מתמיד בדרך חייו: לאחר שהוא עבר
קורס ימי בפל"מ, החליט שלא לעבור קורס
גבוה יותר: "ההפלגות היו נעימות, אבל
הישובי הנווטות היו שנואים עלי יותר מכל".

במקום זה הצטרף שייקה לקיבוץ מעברות,
קיבל עבודה במטבח. לא היה שם כל צורך
בחישובים, אך העבודה היתה שנואה עליו.
אולם חברי הקיבוץ היו מרוצים ממנו, הת-
פעלו מעילותו, לא העבירו אותו לעבודה
אחרת אפילו אחרי שהוא שמט ארצה מגש
עמוס צלחות. "אל דאגה", ניחמו אותו, "זה
עלול לקרות לכל אחד". הוא לא הרהיב עוז
לספר להם שהוא הפיל את המגש בכוחה
תחילה. הסוד נשאר סוד, העיקר על מצפונו
משך חודשים רבים.

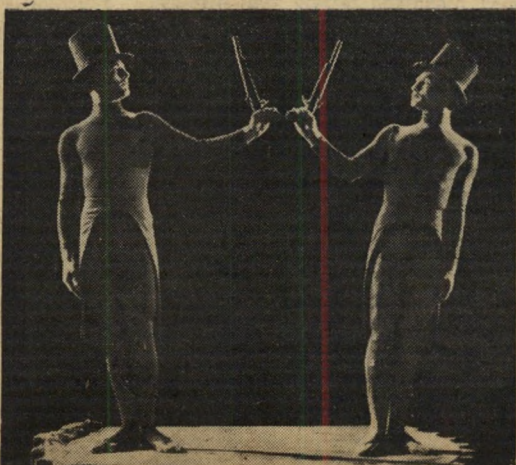
הערב הנורלי

חברו של שייקה לאוהל היה דן ("מה
נשמע?") בן-אמון, גבה-הקומה ועגול-הפ-
נים. ערב גשום אחד ישבו השניים ושקעו
בשיחה. דן דיבר ושייקה היה כולו אוזן. דן
דיבר על התיאטרון, על הבמה, על האולם
המלא בני אדם שבאו לבכות ולצחוק, ועל
שייקה שיוכל לסחוט מהם צחוק ודמעות
כאות-נפשו.

שייקה הפסיע לאורך האוהל ולרוחבו:
כן, הוא זכר את הופעתו של הצרפתי
אטיין דקרו, שנערכה בתל-אביב. בעת כי
אותה הצגה לא נאמרה אף מלה — היו שם
רק תנועות ומימיקה — ואף על פי כן עשתה
עליו הפאנטומימה רושם יותר מכל המחזות

נושאים זרים. התכנית הראשונה של הפאנטומימה מכילה בעיקר נושאים לא-ישראליים, כגון: גירסה
מודרנית של אגדת פיגמליון היוונית (למעלה), בה מנסה נודד (שייקה אופיר) להחיות פסל שיש (זיוה
שפיר); דוֹקרב בין שני גינטלמנים (למטה משמאל); מערכון יאפאני, בו הורג פונדקאי
אחד (שייקה אופיר) את האורח שבא להתאכטן אצלו בלייסיסופה וסערה (עמוס אריכא).

מה מריץ את שייקה? תנועות
אינו רץ. הוא רק מבצע תרגילי טכ-

סילון גרעינים

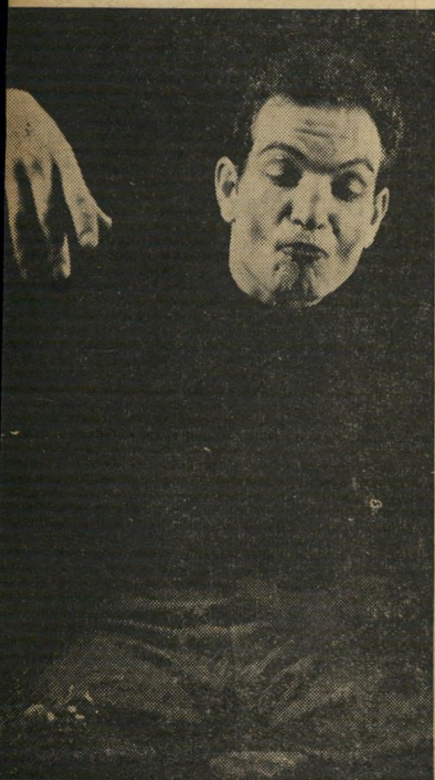
יהי חביבי!!

המ-מ-מ...

ה"בים" האחרון!!

היה אבטיח נפלא!

ימה

הגדולים, בעלי הדיאלוגים המצויינים. הוא החליט לצאת העירה, לנסות את מזלו ב"תיאטרון."

השבועיים שבאו לאחר המבחן שלו ב"תיאטרון אהל, נראו לו כשנתיים: היקבלו אותו לתיאטרון, או לא? היש לו עתיד, או שמה נגזר עליו לסיים את חייו במטבח הקיבוץ? הוא ידע כי בקרבן גנוזים כשרונות גדולים, אך היבחינו אנשי התיאטרון בכשרונות אלה? כן, הם הבחינו בהם:

שייקה נתקבל לאלופן"אהל.

חיזבוהמה

אין זה נכון שהשחקנים רעבים רק ב"פאריס. מצבם אינו טוב יותר גם בתל-אביב, וביחוד כשהם עוזבו זה עתה את הקיבוץ. כשעל גופם חולצה אחת ויחידה ובכיס מכונסי החאקי שלהם מוטלות שתי לירות בודדות ועלובות.

אין זה נכון שרק במוסקבה אין מזון לבני אדם שאינם עובדים. גם לשייקה לא היתה כל עבודה, עד אשר באו ידידיו מן הקיבוץ, פנו אל איש הפלמ"ח בני מהרשק (העולם הזה 858) ואל מזכירתו, שושנה ספקטור, ביקשו מהם לעזור לאמן הצעיר, שעמד על סף היאוש והחזרה לעבודת ה"מטבח."

שייקה קיבל עבודה בתעש. כל היום היה הוא יוצר כדורים ומרכיב מוקשים במרתף הנסתר, אשר ברחוב הירקון, תל-אביב; וב"לילות היה יוצא ללכת אל ארץ הפלאות: אל האולפן. שם חלף הזמן חיש קל. תוך ל"חודי ריתמיקה, מבטא וקריאת מחזות. עתה ידע שייקה ברורות שעתידו על במת-התיאטרון.

המקום הנכון

"בימי הפלמ"ח והמלחמה היינו תמיד ה"אנשים הנכונים במקום הנכון ובזמן הנכון," אמר שייקה בחיך מלא מריחות עם סיום המלחמה, לאחר שהצ'יבאטרון התפרק. הלהקה לא התפרקה מיד. חבריה ניסו להמשיך בעבודתם גם לאחר שביתת-הנשק. לאחר הכל, הם היו חביבים על הקהל לא פחות מאשר קודם. אולם הקהל - שתנה, הבמה נשתנתה, והזמנים נשתנו.

המדים המאובקים הוטלו לקרן"זווית. עתה הלכו בני אדם לתיאטרון בחליפות כהות, כותנות צחורות ועניבות מהודרות. הם לא ישבו עוד בצריף מלא-אדם, או תחת כיפת השמיים, מסביב לבמה שניבנתה במידיהם. עתה הם באו במכוניות אל אולמות-התיאטרון בעלי האווירה המבושמת.

הנצחון נשא בכנפיו את האכזבה. הקרקע נשמטה מתחת לרגליו של דור שלם. שייקה שב וזכר בגעגועים את הצרפתי המופלא, בעל הפנים הגמישים והגוף הקפיצי. עתה נתגלתה לפניו דרכו: הוא יקים את להקת הפאנטומימה הראשונה בישראל. אבל תחילה היה עליו ללמוד, ללמוד וללמוד. הוא ניער מעל רגליו את אבק-ישראל ונסע לפאריס.

תמורה גדולה

עתה נמצא שייקה שוב בישראל. שלוש השנים שבילה בצרפת חוללו בו תמורה גדולה. חבריו הוותיקים רואים בו עדיין את הצינבאטניק חובב ההלצות; אולם הוא התבגר כאמן וכאדם, הפך שלו יותר, מחושב יותר. ושמה גרמה לכך טבעת הנישואין ה"מתוססת על אצבעו? הרי הוא נפגש ב"צרפת עם אוהלה, חברתו הוותיקה לצ'יבאטרון, ונשא אותה לאשה.

היו אלה שלוש שנים קשות. אוהלה עבדה בשגרירות הישראלית בפאריס, ושייקה למד אצל דקרו. "במשך שנים אלו כמעט ולא ראיתי את פאריס," סיפר שייקה, "האמינו (המשך בעמוד 18)

ומימה עשויות להטעות את הצופה. בצילום יחיד במינו זה הוכיח צלם העולם הזה ששייקה בועותיו יוצרות רושם של ריצה, או הליכה במים עמוקים, או מאבק נגד רוח.

קולנוע

סרטים

אמת אכזרית

מלוא המרירות והכאב שבספרו של ג'יימס ג'ויס, מינוס קללות וכמה אירועים בלתי צנווריאליים הובעו בסרט **מערתה ועד עולם**. שהינו אחד הסרטים הטובים ביותר שיצאו מהליבו בשנים האחרונות.

העלילה היא אודות חיי חיילי הצבא האמריקאי החונה בהואי ערב ההתקפה על פרל הרבור, אודות הכובד וחוסר התכלית בחייהם הקסרטיניים.

ההפקים הראשיים מבוצעים בכשרון גזירי. בורט לנקסטר הוא הסבל ורדן הקשיח אך ההוגן, ריאליסט הידוע כי "אי אפשר לסדר את הצבא". נגדו עומד האינדיבידואליסט פרוואיט (מונטגומרי קליפט), הנשבר על ידי המנגנון האדיר ששמו הצבא.

גיבורי מעתה ועד עולם אינם נערים אמי ריקאיים סהורים ותמימים, מאושרי צלוליד, כפי שנהוג לראותם בכל סרטי המלחמה. ה"הוליבודיים" נפקדים אינם קצינים חייכניים רוכבי גיפים, הטופחים בחיבה על כתפי פיקודיהם, המשטרה אינו בדיוק לפי כללי הפנטגון.

כדי לא להסתכן עם שלטונות הצבא, נאלצו המסריטים להכניס כמה שינויים בי עליה (כגון: העמדתו למשפט של הקצין השובר ב"טיפול" את פרוואיט, משום שלא רצה להכנס ליחידת המתאגפים שלו, החלפת התפאורה מבית-זונות שבספר, למועדון, הש" מט רמזים ברורים מדי על עבודת הנערות במקום). הם נאלצו להשמיט את החלק החזק ביותר בספר, אודות המשטר הנורא בבתי הסוהר הצבאיים, וחיי הכלואים בו. מונטי גומי קליפט נתן בסרט זה את המשחק ה"טוב ביותר בקריירה שלו, כחייל בן 30 שנה האוהב את הצבא על האפשרויות שנתן לו, על אף שבירתו השיטתית והאיומה. המפתיע ביותר היה פרנק סינטרה, שהופיע עד כה בסרטים מסוג ב' וג', במשחקו הפתטי וה"נוגע ללב כאנגלי מאגיניו התפ"י הקטן וה"חלט, שהעז בגבורה דו-קישונית להתקומם נגד המנגנון האכזרי, נרמס על ידו כמקפ.

מעתה ועד עולם הוכיח כי קיימים עדיין בהליבו כמה אנשים, שהם שלהם אינו מהול בסכרין, היכולים, מדי פעם בפעם, להפיק סרט נועז בכנותו, שאינו משתלב תמיד עם כללי האתיקה של עיר-החלומות הוורודים.

צפורים ודבורים

חיו זמנים הוא מחזה שהצליח מאד ב"ברודוויי", שימש השראה לסרט נחמד אודות משפחה קנדית באוסטרה, העוזרת לבנה ה"צעיר בבי" (בובי דייסקול), לעבור את גיל ההתבגרות ללא זעזועים. האב (שרל בווייה) הוא ליברלי עליון, אוהב חיים, הסב (מארסל דאליו) אוהב חיים, הולל, רודף נשים, הדוד דכמונד (לואי גירון) הוא אוהב חיים, ה"לל, רודף נשים, ודוד לואי (קורט קאונר) שותה יין מדלי היצור הנורמלי היחיד ב"כל החוג העליון הא האם, (מרשה האנט).

הכל מתנהל שם בחלקקות ובקלות, ללא סיבוכים. אולם כל זה לא חשוב. הסרט הוא בעל קלילות ודבקות כמעט-צרפתית, דאליו דות לשלושה ממשותפיו הצרפתים, דאליו גירון ושרל בווייה, בואייה שורק מאחוריו את תפקידו המאביים, ידע להזדקק בכבוד, מתגלה כבעל כשרון קומי וקסם אישי רב, בעיקר בקטע בו הוא מסביר לבנו הנפגע את עובדות החיים, באופן כללי מאוד, כש"היא מסתמך על הצפורים והדבורים.

את הקישוט ההכרחי לסרט מהווה לינדה כריסטיאן, כמשרתת היפה מדי, המחזירה את הדוד ההולל למוטב.

בקצרה

הגברים מעדיפים בלונדי יות סרט בידור נעים אודות לבנות אוהבת-הלומים ושחרחרות אוהבת-גברים. שפע של קומורים, מחשופים ונענוע-ריכיים. מרילין מונרו, גיין ראסל.

אאידה אופרה מוסרטת מפוארת. צב"עים מרהיבים, מוסיקה ללא הגבלה.

העולם הזה ממליץ על:

מערתה ועד עולם.

* זכה ב"8 פרסי-אוסקר.
** כינוי גנאי לאיטלקים.

אנשים

לקצין מילואים יסיגריות

עורך הארץ **גרשום שוקן**, הנהיג ב"עתונו אמצעי למשיכת מנויים-משכילים ל"עיתון האמצעי. אותו גילה שוקן במסעו ה"אחרון בארצות-הברית: הפצת העתון למ"גיים סטודנטים בהנחה של 50%.

חשש למחסור במשכילים ישראלים הביע כוכב הפרקליטות, ישראלית, **אשר לויצקי**, כאשר הכריז בטכס הסמכת 65 עורכי-דין חדשים, שנערך בירושלים: "ישראל היא הארץ היחידה בעולם בה אין עדיין עודף של עורכי-דין יהודיים."

על מחסור מסוג אחר התריע קונסול י"ש ראל בלונדון, **רחבעם עמיר**, לשעבר מושלו הצבאי של הגליל המערבי. כאשר נאם הוא באסיפה ציונית בלונדון, הביע את דעתו השלילית על קונצרטים אנגלו-יהודיים, טען: "חסרים בהם שירים ישראליים."

שני קצינים-לשעבר אחרים של צה"ל, השוהים בבריטניה, גויסו על ידי המגבית היהודית המאוחדת לשורת-נאומים ערב"חג"הפסח. הקצינים: **סגן-אלוף יזהר הררי** כיום ח"כ פרוגרסיבי, לשעבר סגן-נשיא בית-הדין הצבאי העליון, ו**רב-אלוף יגאל ידין**, כיום כותב-עבודת-דוקטור באוכספורד, לשעבר רמטכ"ל-צה"ל.

קצין-לשעבר אחר, ליד הארץ בה שוהה יגאל ידין, **אלוף מרדכי** (מונטגי) **גריין**, מי שהיה ראשם הראשון של אכ"א ואג"א בצה"ל, בלט בקומתו הגבוהה (187 ס"מ) ב"כנס-קציני-מילואים שנערך בירושלים. תכו"נה נוספת בה התבלט האלוף, היתה עישון בלתי פוסק, כיאות למשרתו הנוכחית בה הוא מכהן כמנהל חברת-הסניגוריות הירושלמית.

לדוכס, נאום טוב

כאשר ביקר **פיליפ מאונטבטמן**, הדוכס מאדינבורג, בעלה של מלכת בריטניה, באוניברסיטת מלבורן אוסטרליה, התעתד לשמוע נאום ארוך מפי נציג-הסטודנטים; אולם להתפתע הנאספים קרע הסטודנט את מגילת-הנאום לגזרים, פיזר את הקרעים על ראשו של הדוכס, שאמר בחיוך: "היה זה הנאום הטוב ביותר ששמעתי מימי."

נאום מפתיע מסוג אחר, השמיע שחקן-הקולנוע הצרפתי **ג'רארד** (שטן הברשים) **פיליפ**, שנסע לברלין המזרחית, הודיע ש"הוא מתנגד לסרטים אמריקאיים, לאמפריא"ליזם הצרפתי בהודו-סין ולהוצאתם להורג של אתל ויוליוס רוזנברג, לא הופיע כלל בהצגת הבכורה של סרטו השחזנים, שנערך כה בברלין המערבית.

אמן אחר, הבמאי הישראלי החתיק **משה דולרי**, שהעביר את חלומו להקים תיאטרון תנכ"י מירושלים לתל-אביב, זכה השבוע ל"חזות בהתגשמות החלום: הצגת פרקים ב"פני מוזמנים, מתוך יצירתו האחרונה, ה"מחזה אלה תולדות נוח, בבצוע שחקני תיאטרון דוכן.

לסופר, מהדורה חיה

בת נולדה ל**נמרוד אשר**, מי שהיה אליל שבת-הימאים, מהווה כיום אחד מעמודי התווך של סיעת-סנה, ימים מעטים אחרי ש"הוא תוספר משפחתית ל**משה** (הוא הלך בשדות) **שמיר**, שזכה לברכה-מודעה מקו"רית בשבועון משא: "ברכות למהדורה ה"שנייה."

כאשר נשאלה סופרת ישראלית אחרת ש"הפכה ליצרנית-סרטים, **מרגוט** (סאפו הל-סבית) **קלאוזנר-ברנדשטטר**, מנהלת אולפני-ההסרטה בהרצליה, מדוע אין הי"ש ראלים מסריטים מחוץ לכותלי-האולפנים, כ"נהוג באיטליה, נתנה תשובה קולעת: "ב"הוליבו ד גיסו להסריט סרטים בחוץ, נזכחו כי אדי בארות'הנפט של קליפורניה מזהמים את האוויר, אינם מאפשרים צילום מוצלח. לאחרונה נעשו הכנות לקידוח באר נפט גם בהרצליה, על כן הודרנו ובנינו אולפן."

פחות זרירות גילו גבר ואשה אלמונים שניסו במועד מאוחר זה להפסיק את משפט קאסטנר (ראה במדינה), איימו בטלפון על הנאשם, **מלכיאל גרינוואלד** להרגו אם ימשיך המשפט, תגובת גרינוואלד הוקן (72): הגשת בקשה ליועץ המשפטי לתת לו רשיון לשאת אקדה.

הכם מהו אופר:

נצל את ההצעה המיוחדת לחג
חליפת צמר סרוק
בגוונים אפורים 49.500 ל"י
ולואת כתנוח מפיפ"ן 9.750 ל"י
בצבעים שונים
עניבות משי 3.000 ל"י
ברונסאות נהדרות

תל-אביב • ירושלים • חיפה

מכונות הקלטה TAPE RECORDERS
התקנת רם-קולים, תיקונים
ה ומהה **רדיו-דוקטור**
תל-אביב, רח' אידלסון 4, טלפין 5195

למברג Lemberg
ולגברות ולגברים-לילדים
נעלים איכות משוכחת מבחר גדול
ישר מבית החרושת לצרכן!
תל-אביב, רח' הגליל 2-4
ע"י התחנה המרכזית

כמה נוח הוא מרגיש בנסיעה עם

סבנה

נתיבי אויר בלגיים

- טיסות שבועיות
- סופר D. C. 6
- שרות מצוין
- מטבח משובח

הזמנת מקומות למפרע. פנה לסוכן הנסיעות שלך או למשרדי סבנה משרדים עירוניים

מדוע הושתקה פרשת רחובות

מאת ברוך נאדל

בראשית נובמבר 1953, "התפוצצה" ברחובות קנוניה של גנבים ומועלים, שעה שנתעורר החשד כי מוכיר מחלקת-המים של העירייה, יגאל בורג, בן 38, החליף את קופת-העירייה בכיסו הפרטי, ששלשל לתוך זה האחרון סכומים ניכרים. "התפוצצות" חלה לרוע מזל המועלים, בדיוק ביום בו הגיע לשיאו משפטו של דויד ברמן, ראש עיריית חדרה. באותה שעה נכנס יעקב רייפין, מנהל מחלקת-המים של העירייה, לחדרו של בן-ציון הורוביץ, ראש-העיר, להודיעו להודיעו אודות המעילה שנתגלתה. עמד הורוביץ וקרא את פרטי העדויות המרעישות נגד חברו לראשות-עיר.

הורוביץ, אשר, בניגוד לדעת סופר הדור (שכניהו כ"בעל עצי-ברזל"), חסר מתמיד כוח-רצון והחלטה משלו, נחפו למסור את הפרשה למר גיר, החוקר הפלילי של מבקרת-המדינה וחקירה משותפת של זה ושל ע. מ. מ. יוסף זינגר, קצין-חקור במטה הארצי, העלתה את כל פרטי המעילות. נתעורר החשד כי בורג שלשל לכיסו כעשרת אלפים לירות ממסדי-צניורות ודמי חיבור, מסים הנגבים עם מתן חיבור-מים לצרכן, בקרוב ל-140 מקרים נגנבו דמי החיבור ובקרוב ל-130 מהם — גם מסדי-צניורות. חקירה נוספת העלתה שבורג ערך רישום מדויק של כל גביית-המסים, רישום שהיה האסמכתא היחידה כמעט נגדו. הגניבות נמשכו שנתיים, ואיש לא הרגיש בהן. לא מרדכי שש, מנהל מפעלי-המים אשר חייב היה לבדוק אם ניגבו המסים עבור החיבורים, שרק לו היתה הסמכות להורות לעשותם לא משה ברי, מנהל חשבונות מפעלי-המים ולא יעקב רייפין, מנהל מחלקת-המים.

על השאלה, כיצד לא נתן דעתו לכך שצרכנים החלו משלמים עבור שימוש במים, מבלי ששילמו עבור חיבור המים, השיב רייפין: "בבואי לעבודה גרמנו לי, לכל אתחב חטמי לעיוני מחלקת-המים, כי הסרחון שם מעל לראש. שמרתי, איפוא, על חטמי". את ברי לא היה טעם לשאול: הוא היה רגיל לכך, כי כל עסקי מפעלי-המים (כ-60000 ל"י לשנה) מתנהלים לא בהתאם למסכמים, אלא פי הוראות שש. בורג עצמו הודה שהיו מעילות, אך טען כי אשמים בעיקר הממונים עליו. כן מסר למשטרה, למבקרת-המדינה ולכל המוכן לשמוע אודות "שרשרת-הגנבים" היושבת בעירייה. חקירה מדוקדקת בעקבות הגיל פורסמה בעתון ידיעות אחרונות, כללה את ההאשמות וה"גבירות" הבאים — האשמות שעד כה לא לא הוכחו:

● **גרשון רוזנסקי** — מוכיר-העיר ו"האיש החזק" של העירייה, היה האחראי לעובדה כי לעירייה לא היה גובר, לחץ למינויים של ראשי-מחלקות שנתגלו אחר כך כחשודים במעילה. בתקופה מסוימת שימש גובר, מוכיר ומבקר-חשבונות כאחד, דאג שאחיו האחד, משה רוזנסקי (קבלן), יזכה בקבלות העירייה, אחיו האחר ברוך רוזנסקי (אדריכל), יקבל את הכנת תכניות-הבנייה העירונית, ושיגת על ביצוען. את בורג הכיר מאז עבד זה כמנהל-עבודה אצל משה. גרשון בנה לעצמו בית בן שלושה חדרים והול, בתוך גן מגודר, מתוך משכורת נטו (בתקופת-הבנייה) של כ-100 ל"י לחודש, הצליח — בה בעת — לקחת את אשתו לסיוור-השתלמות באנגליה.

● **מרדכי שש** — גיסו של רוזנסקי ומנהל מחלקת-המים, "לא מצא זמן" לבדוק, האם גנבים הכספים עבור החיבורים (בורג חשוד כי שילשל לכיסו יותר ממחצית מסכומי-המס), אך מצא פנאי לעבוד עבודה חלקית בנסיונות הקרובה, לפי המלצת רוזנסקי בפני מועצת נסיונות. הוא קיבל, ללא-חשד, מגרש עירוני השווה אלפי לירות, בנה עליו צירף מפואר, החזיק — בו בזמן — את בנו האחד בגימנסיה, את האחר — באוניברסיטה. על כל השאלות ענה "אני מפורז", כולל: אי-רישומים במחסני-הצניורות, שימוש בצניורות ארוכים מאורך הרחובות בהם הונחו, אי-בדיקה של חשבונות-המפעל משך שנתיים תמימות.

● **אחרון תאני** — מוכיר המחלקה הטכנית ו"פרוטזה" של רוזנסקי, קיבל מהנצרכים לעזרת-מחלקתו עבודות שונות, אותן ביצע ע"י הפקידים הנתונים למרותו, בשעות עבודתם ובחמרי-העירייה. כן אשר בניית ללא רשיון או בניגוד לחוקי העזר העירוניים ונתן "הקלות" במיסוי-בניה, משנתגלה עניינו ע"י עוזרתו, לא פוטר לאחר שאיים: "אסחב אחרי למשפט את חצי העירייה".

● **יעקב דויצקי** — מנהל מחלקת-התברואה, ערך, "מן הצד", ביטוחים לבעלי-עסקים בעיר, איים, כי אם לא יבטוחו דרכו, יערך נגדם דו"חי סניטציה.

● **אריה גיטלין** — נהג-העירייה, בנה בית גדול, השתמש במכוניות-העירייה להובלת-חמרים לבנייה, היה אחראי לצמיגים וחלקי-חילוף, לא כל ביקורת עליו. חיבורי-מים ניתנו חינום לפקידים ומקורבים למיניהם, לעתים (כבמקרהו של לביא) מפקד מכבי-האש וידידו האישי של שש) — גם תוך שימוש בחמרי מפעלי-המים. מכוניות-העירייה שימשו לצרכים פרטיים; רהיטים נעשו בנסיונות מוזרות; מים ניגבו לפי "הערכות" שעלו לעירייה כמיליון קוב לשנה; בארות ניקדו ע"י גיס מנהלת מחלקת-הסעד בניגוד לעצת מומחים, העלו חול; ביוב נעשה בניגוד לדעת ועדת תכנון ערים, לחלל לתוך מיהשתיה; דמי-צניורות-חיבורים ניגבו או לא ניגבו לפי החלטת שש, כי "איש זה כבר שילם".

המשטרה חקרה עשרות אנשים, העבירה את החומר לפרקליט-המחוז. נתגלתה נטיה להעמיד לדין את רוזנסקי, שש ובורג. התיק הועבר, עם ההמלצות, לידי משרד היועץ המשפטי.

אותה שעה עבדה במלוא-הקיסור מכונת-ההשתקה הרשמית. שרה-פנים לחץ על הורוביץ, אשר התמוטט תחת רוסם הגילויים, לבטל את וועדת-החקירה, להספק בפקיד ממשלתי שיטפל ב"יעול המחלקות". כן נרמז למי שנרמז, כי "רחובות אינה יחידה בארץ", כי עירייה צ"כית, מסוימת עלולה למצוא עצמה במצב קשה מאוד, במקרה שיועמדו לדין כל האשמים ברחובות. נציג ציוני כללי של עיריית-רחובות (אשר נחקר גם הוא בקשר לפרשה), היה מראשי הלוחצים על משרד היועץ המשפטי להשתיק את הפרשה, ולבסוף נערך הסכם, לפיו "תשכח" מפא"י את העירייה הצ"כית תמורת השקעת רוזנסקי ושש.

תיק רחובות נמצא רק שעות ספורות במשרד היועץ המשפטי. הוחלט כי אין חומר מספיק נגד האחרים ואושרה הגשת התביעה רק נגד יגאל בורג, המקרים" בהם היה מקום לחשד כי בורג שילשל לכיסו כספים מחיבורים אשר נעשו מיסודם בצורה מופקפת (ע"י שש) לא הופיעו בגליון-האשמה. התיק, "נוקה", נשאר רק גנב אחד קטן, האדם של היה חשוד דיו להשתיק את עניינו.

נשכח בחשבון המוחל — יגאל בורג, המחזיק בידיו את כל הקלפים, עלול להטיח גם על השולחן בשעה המכרעת.

צרפת

כבוד המורש

הגנרל הצרפתי הנמוך, בעל השפם ה"קצוץ", ביקש 50 מתנדבים כושיים לפיצוץ מחסן-תחמושת מאחורי הקו הגרמני. ההתקפה הגדולה על רומא עמדה להיפתח, והפ"עולה היתה חשובה. לבסוף מצא חבורה מתאימה של מתנדבים שחורים, שידעו ל"השתמש בסכין. נשארה רק בעית התחבורה. "תסוטו באוירון ותקצוץ ליד המטרה", הסביר הגנרל.

המתנדבים הסכימו, אך דרשו בתוקף כי האוירון יטוס לאט, וקרוב לאדמה. הקצין נאנח. ניסה להסביר שהמטוס לא יוכל לטוס במהירות של פחות מ-150 ק"מ, שהוא יצטרך להיות בגובה של לפחות 150 רגל, כי אחרת לא יפתחו המיצנחים. "אל חמד אל-אללה!" הריעו המתנדבים. "גם יתנו לנו מיצנחים?"

רחיפה בלי מיצנח. הגנרל הקטן ש"היה רגיל לספר מעשיה זו בהנאה, הפך מאז מרשל. אין חייל בעולם שאינו מכיר

מרשל אלפונז ז'ואן

ממשלות מתחלפות, גנרלים חיים לנצח

את אלפונז פיאר ז'ואן, המצביא הקרבי הטוב ביותר של צרפת הלוחמת במלחמת העולם השנייה, מארגן הצבא הצרפתי אחרי כריחת השלום. אולם השבוע היה נדמה כי במשלתו ביקשה לזרוק אותו מתוך האוירון בטוסו, ללא שום מיצנח.

הדבר עצמו היה מהפכני למדי. בניגוד לישראל, הממשלות בצרפת באות והולכות, אך הגנרלים לעולם נשארים. אולם במקרה של ז'ואן היה זה מעשה נועז שבעתים, כי המרשל בן 65 אינו אדם סתם. הוא הגבר החשוב ביותר בצרפת.

הוא נועד למעמד זה כמעט כאו שנוול בבון, אלג'יריה. במלחמת-העולם נפצע קשה והצטיין. בבית-הספר הצבאי זכה לתהילה, צורף כראש-המטה למפקדתו של המרשל לואי ליאוטי, הכובש האגדי של מארוק. כשלחם שוב נגד הגרמנים, במלחמה השנייה, נשבה, שוחרר אחרי שהבטיח לשחרר פעולה עם פטן, נשלח לפקד על הצבא במארוק.

רק אז נתגלה בכל פיקחתו. הוא לחם נגד האמריקאים משך יום שלם בדיוק, עבר אליהם יחד עם דאלאן, הפך מפקד כוחות צרפת תחת דגל אמריקה. השתתף בהצלחה בכיבוש רומא.

אידיואטים או פושעים. אחרי המל-חמה שלחו אותו הממשלות המתחלפות פעם

להודו-סין, פעם לאפריקה הצפונית, פעם למטה הכללי בסאריס, לבסוף לפיקוד צבא האמנה האסלאמית. השפעתו כבר היתה עצומה. אולם חיבת הפוליטיקאים אליו ירדה לנקודת האפס.

היו לכך סיבות נכבדות. כי ז'ואן לא התמין כל הזמנות לרמוז כי קשה לו ל"החליט אם הפוליטיקאים הם אידיוטים גמריים או סתם פושעים. פעם הכריז כי אינו רוצה להיות נשיא, שהרי התפקיד חסר כל ערך. התוצאה: הודעה פומבית של הנשיא, שלעולם לא יזמין עוד את המרשל אליו.

יותר רציני היה מקרה אחר, ז'ואן הפך מזמן מנהיג המתיישבים הצרפתים באפריקה הצפונית, הורשים את דיכוי הערבים. ה"ממשלה בסאריס חששה מפני דעת הקהל ה"עולמית, היססה. לא כן ז'ואן. הוא נתן הוראה למושל מארוק, הגנרל אוגוסט ז'יאום, ל"פטר את השולטאן. ז'יאום הוא משרתו של ז'ואן, שהכריח את הממשלה לנצחו. הוא מילא את ההוראה.

הממשלה, שלא ידעה על כל העניין דבר, נאלצה לקבל את האחריות למעשה המביש. **עלבו מול עולבון.** יתכן שכבר אז הגיעה השעה לפטר את הדיקטטור הבלתי-רשמי, אולם אף שר בן-יומו לא העז לעשות זאת. לכך היתה דרושה פקודה מלמעלה — רמו עדין מצד השגריר האמריקאי. שגריר זה נתן החודש את הרמז המבוקש.

כי ז'ואן אמנם לחם פעם תחת דגל אמ"ריקה, אך מעולם לא שכח את איזמיהם של האמריקאים לכלוא אותו, אם יסרב לשרת אותם. הוא לא שכח גם כי האמריקאים חתרו תחת עמדות צרפת במארוק, הבטיחו ל"שולטאן המודח עצמאות בבוא השלום.

חמורת זה היה עליו לבלוע עלבון שני. ה"גנרל דה-גול, שלא אהב את חסידו-פטן שהח"ליף את צבעו, סירב לתת לו לפקד על צבא צרפת שהשתתף בכיבוש המולדת מידי ה"נאצים. עתה החליט ז'ואן כי עליו להשלים עם דה-גול כדי לצאת יחד אתו נגד ברית ההגנה האירופית — התוכנית האמריקאית לשילוב צבא צרפת וגרמניה.

לפטר ולהיפטר. אחרי שהכריז בגלוי חצוף על התנגדותו למדיניות המוצהרת של ממשלתו, לא היתה ברירה אלא לגרשו. אולם קל יותר היה לפסרו מאשר להיפטר מכינו. רוב הצרפתים סברו שהמצב יהיה הפוך — ז'ואן הוא שייפטר ממשלת צרפת.

אם היתה אשליה על כך בלב הממשלה, הנה חוסלה מהר. אזהרי ז'ואן, ביניהם קצינים גבוהים במדים, תקמו השבוע את ראש הממשלה ושר-הבטחון ברחוב, בעטו באחר יריהם וכיבדו אותם בתואר "חזירים". כי ממלא-מקומו של ז'ואן כמפקד צבא-היבשה האסלאמי מונה משרתו הנאמן, הגנרל ז'יאום. לא היה ספק רב: ז'ואן קפץ מן האוירון במיצנח נוח. וקרוב לוודא שהאוירון עצמו יתרסק לאלף רסיסים.

אום

אופ, באם, זכנא

חקירת השפעתם של העתונות, הרדיו ו"הסרטים על נפש הנוער היתה תפקיד מובן מאליה לאונסקו, הענף המדעי של אום, המחפש תמיד תפקידים מוכנים מאלהים.

החודש פיסס את תוצאות החקירה. מחבר המחקר, פיליס בושארד הצרפתי, לא הפליג במוסכמות. לדעתו, הסרט יכול להפנות צעירים לדרך השפע רק אם נפש הילד כבר מוכנה לכך. לעומת זאת ראה סכנה חמורה בהשפעת האדיאליזם של ה"קולנוע על עיצוב הנפש הצעירה: "האנשים הם או כולם שחורים או כולם לבנים; החיים הקלים נעשים לאדיאליזם, אלימות וזוהר מיני נקבעים כמידות נורמליות; כל יחסי האדם המסובכים מוכנסים לנוסחות פשטניות".

האדם-העליון מנצח. במיוחד התרכז בושארד בסיפורים המצויירים של עתוני הילדים, הנפוצים מאד בעולם, שהחלו מופיעים, לאחרונה, גם בישראל. הוא שפך את כל זעמו על ראשו של האדם-העליון הנצחי של סי-פורים אלה. "ראשו הקטן הפך קלאסי, מצחו נסוג אחור, אולם בורעויותו וברגליו כת"נפחים, כשייריים". שפתו אינה מקשה על המתרגם, כי היא מורכבת כולה ממלים כמו "אופ, וואם, באם, אה, זכנא". חסר לגיבור לחלוטין חוש-הומור, הוא חי בעולם חסר שעשועים, "סיוס של הוצאות" להורג, מעשי

זוהר והתקפות איחירות". אולם גם בושארד לא העז לקחת כי יצ פתרון בידי המחנכים, הפסיכולוגים וחבריהם. הוא נאלץ להיות בעצבות: "האדם-העליון מנצח תמיד".

אסיפה חשובה. סרטים

פסטיבאל
הסרטים
ב ק א :

מאת מיכאל אלמוז, שליחו האיחוד של העולם הזה

אחד המאורעות הגדולים בעולם הקולנוע מדי שנה הוא הפסטיבל הבינלאומי הנערך בעיר קאן. בדרום-צרפת. השנה יש למאורע טרף כפול: בפעם הראשונה מזה שנים משתתפת בפסטיבל ברית המועצות. לעומת זאת ישראל לא תהיה מיוצגת השנה, לאחר שבישנים ישראל בקאן. לפחות ישראלי אחד הוזמן להיות נוכח בפסטיבל: מיכאל אלמוז, הוא יצא בשבוע שעבר לקאן במטוס "אייר פראנס". מיסתו נתאפשרה על ידי הסדר מיוחד בין חברת התעופה הצרפתית והעולם הזה. והחל מהשבוע יפרסם "העולם הזה" חומר אקסקלוזיבי מן הפסטיבל הבינלאומי הזה.

הצרפתים בראש. למרות נוכחותם של שחקנים מכל חלקי העולם, זכו דווקא הצרפתים בפרסומת הגדולה ביותר. הצלמים עשו על מישל מורגאן (ימין) שהופיעה בליוויית ז'אן פירר אומון ואדביג' פירר.

ללא מסך ברזל. רוברט מיצ'ס שחקן הוליווד, נפגש עם השחקן הסובייטי אקאקי קוראבה, בעוד שחקנית רוסית, קאתארנה ליטבינקו מביטה ומדייכת. תמונה מצויינת בשביל מקראת.

על החוף עסוקים הצלמים ביחוד בהנצחת תמונות מן הסוג הזה, שבזרתן מקות שחקניות צעירות לרכוש להן פרסומת. בתמונה: ליו בורדו, כוכבות צרפתיות.

סובים פחות

תיאודור ביקל, שחקן ישראלי, שהופיע במטאטא ובקאמרי והיה לאנגליה מייצג בפסטיבאל, על הרב, את מולדתו החדשה, ב"החושפים". בתמונה: ביקל ואדריאן קורי.

וואלט דיסני הפתיע רבים אשר סבורים כי הוא בסימן ירידה. סרטו הקצר "זים זים!" בום בום! הסתאר בצורה הומוריסטית את תולדות הכלים המוסיקליים זכה להצלחה רבה.

השמש זרחה בקאן. ליל הפתיחה, אמרו האופטימים, יהיה נאה. הם לא טעו. בכניסה אולם הגדול זהרו הזרקורים, הבויקו מנורות הצלמים. תזמורת צבאית השמיעה את המרסלייזה. הפסטיבאל הלאומי לסרטים, השביעי במספר, נפתח רשמית. שלושים וחמש מדינות (ישראל אינה אחת מהן!) פתחו בתחרות על הפרסים שיחולקו בפסטיבאל. הפרס עצמו הינו נטול ערך, אולם סרט ששובה בקאן, מובטח לו שוק בעולם הגדול. קאן הוא שם דבר.

התכונה לקראת המאורע היתה רבה, כמובן, וכרגיל בצרפת לא היו ההכנות שלמות עד הרגע האחרון ממש. שעה קלה לפני הפתיחה עדיין נדמה היה שעוד נותר זמן רב: פקידים התרוצצו, עתונאים התרוצצו, קהל התרוצץ. רק הסקרנים שעמדו במנוחה מול פתח אולם הפסטיבאל העידו על כך שהגיעה שעת הפתיחה.

וכך, באיחור מינימאלי של 15 דקות, כנהוג בצרפת מימים ימימה, נפתח, על במה עטורת שושנים אדומות, מסך אפור ומאחוריו נתגלה מסך-כסף רחב. עליו ראינו את הסרט הראשון.

כן, בקאן רואים גם סרטים, לא רק שחקנים.

שני דברים

אף על פי כן, במקום הראשון, במרכז ה-התעניינות, עומדים השחקנים. הם באו לכאן אחד אחד או בקבוצות, מכל חלקי-העולם. האמריקאים שיגרו את רוברט מיצ'ם, ליובת סקוט, ארלן דאל, ג'ודי הולדיי ואוהה גארד נר (שתבוא לאחר זמן). כל אלה נראים ברי אים ושלמים, תודה לאל. הצרפתים מיוצגים על ידי מישל מורגאן, ז'אן פייר אומון, אד' ביג' פייר ורבים אחרים. גם הם בקר-הבריאות, תודה לאל. הרוסים שלחו את השחקנים ה-באים: אקאקי קוראבה מגורג'יה (הוא משחק בתפקיד ראשי בסרט רוסי אלבני), קאתא רינה ליטבינגון אורלובה, שחקנית גבוהת קומה יפת-תואר ובהירת-שער. כן, נכון: היא שיחקה ב"חבריה", "קרס", "וולגה וול" גה". שזומם של הרוסים מצויין. ניתנו להם חורים טובים במלון.

מכיוון שהרוסים אינם באים לכאן בכל שנה, (תמיד יוצא מפה מישור נעלב. בשנה שעבר רה נעלבו האמריקאים; בשנה אחרת נעלבו מאד הרוסים ופעם אחת נעלבה גם ישראל). היתה ההתעניינות בכל מעשיהם גדולה מאד. ובכן, מסתבר כי בבואם לקאן עשו הם שני דברים:

- א. ביקרו אצל פאבלו פיקאסו, הגר לא הרהק מקאן.
- ב. מחו.

שני הדברים עלו יפה. הם מצאו את פיר קאסו בבית ומחאתם הועילה: הסרט הרוסי "סגנדר בגי" הוצג כבר ביום השני. מן הר אוי להוסיף כי את הפסטיבאל פתח סרט אמר ריקאי אבל עליו מוטב שלא לדבר כלל, באם יש את נפשנו לשמור על מצב-רוח מריר מם.

רק לא תיגרה

הרוסים עמדו במרכז ההתעניינות גם בני שף הגדול שנערך לאחר הצגת-הפתיחה. רבים היו הקופצים על ההזמנות לנשף הזה, או-לם רק מעטים זכו להיכנס לאולם-הקאזינו המפואר, שבו הוא נערך. מי שהיה חשוב עד כדי זכיה בכרטיס יכול היה לראות (אני ער) בר מגוף ראשון לשלישי רק מתוך ענווה) את הרוסים יושבים עם קבוצה צרפתית ליד שולחן אחד. שנים מן הרוסים לא הורשו ל-היכנס פנימה, אף על פי שהיו להם הזמנות. משום שלא לבשו בגד-ערב חגיגי. מעניין ל-דעת למי מסרו הם את הכרטיסים שלהם.

הרוסים והצרפתים אכלו קביאר רוסי ו-ש' ש'מפאניה צרפתית. כאשר פתחה התז-מורת בסלר-פוקס אמריקאי קם הבמאי אלכ-סנדרוב והזמין את ליטבינגון (ששושנה אדו-מה היתה תקועה בשערה השחור) למחול.

למחרת היום — הנשף החל בחצות ונסתיים בבוקר — נראו המון פרצופים לאים מס-תובבים באולמות-הפסטיבאל. הצגת שחרית לא התקיימה אותו יום, והיו בסך הכל שני סר-טים: הודי אחרי-הצהריים, וסובייטי בערב. שני הסרטים לא היו מענינים ביותר; אולם בפרו-דורים היה הענין גדול יותר: הוקמה תערוכה מיוחדת, שבה הוקצב ביתן קטן לכל אמה-המציגה סרטים. שלושה עתונים יומיים מיוחדים המוקדשים לפסטיבאל חולקו לאנשי העתו-נות והמקצוע. אנשים הרגילים לפגוש אלה את אלה אחת לשנה בקאן לחצו ידיט (קצת בקושי) כי הן היו עמוסות חומר תעמולה. היה זה, כמו שאמר ז'אן קוקטו, מפגש של ידידים.

ארמון הפסטיבאל על הטיילת בקאן. בין שלושים וחמשת הדגלים נערך נס ישראל. לעומת זאת מתנוסס בגאון הנס הרוסי.

אן קוקטו, יושב-ראש חבר-השופטים, נה אל משתתפי-הפסטיבאל בכרוז אופייני, ב-ביקשם, להימנע מתככים. ללא הועיל.

נקווה כי הענין לא ייגמר, כמו מפגשי ידידים

מכבי יכול להיות ארוך צרפת

מר רוזין, האם הנצחון על צבא צרפת הוא הישג בינלאומי חשוב?

מספיק היה לראות את שחקני הנבחרת הצרפתית, מונקלר, הורנו ורי כדי להבין שהנצחון אמנם היה חשוב. אין לי כל ספק שיעורר הר באירופה.

מה חזקתם של האורחים לגבי כוחה של נבחרת צרפת?

נבחרת הצבא באה עם ששה שחקנים בינלאומיים. נבחרת הלאומית יש כיום סגל בן 24 איש. אך מונקלר והורנו הם במעט קבועים בחמישייה הראשונה ויוצא שהאורחים הוו יותר משליש מהנבחרת הצרפתית.

כיצד תסביר את הפיניש החזק של קבוצתך. האם נקסת בתכסיסים מסויימים?

הצרפתים ניצלו כל נקודת-פורסה. הם ניצלו את קומתו הנמוכה של יהודה זיגור ושלחו את השחקן ה"דבוכ" אליו אל הסל. גם עופרי היה חלש בתחילה. והיה מצויין בסיום. אילו שיחק את משחקו הרניל בפתחה, היה המאזן כל הזמן לטובתנו. שליחת הכדור פנימה אל שחקן הצייר שניאור ותכסים

החסימה וההחזרה ביחד עם הוראטי להספיק קות מרחוק היו הסבות העיקריות ל"פיניש" מ"י. לדעתך היה השחקן הטוב ביותר בקבוצה?

שניאור, לכל הרעות, היה השחקן הטוב בשרה. כולל את האורחים המצויינים. לא פעם אחת הבעתי את דעתי שהוא מסוגל להתקבל בזרועות פתוחות לכל קבוצה אירופית גדולה.

האם קבוצתך לאור נצחונותיה בעבר ובהווה, מהווה כיום גורם חשוב בכדורסל האירופי?

בהחלט. סיוורנו המוצלחים הקנו לנו שם נכבד. לא אניס אם אומר שמכבי תל-אביב מסוגל לתפוס בכל אגף אירופית מקום נכבד בצמרת ונסייני ה"צרפתי" מרשה לי לומר שהוא עלול גם להיות אלון צרפתי.

מר רוזין, תרשה לי לשאול אותך שאלה עדיי נה: מדוע, לדעתך, נכשלה נבחרת צה"ל במשחק הראשון?

הייתי מעדיף לא להביע דעה על משחק זה.

לאחר יתרון משכנע במחצית הראשונה הניחה נבחרת הצבא הצרפתי בכדורסל את נשקה וזול האזרחים של מכבי והפועל באחר ממשחקי הכדורסל המרתקים שנראו בארץ.

סה סי -

שחקני ישראל לצבא צרפת

בתמיהה את חברו העצבני. זכריה עופרי, שחום העור וגבה-הקומה (1.90) לא ידע לענות בעצמו על השאלה התמימה. הוא היה מוכר היטב ככינוי שניתן לקוסם הכושי מק"בוצת-הכדורסל האמריקאית הארלס-גלוב טרוטרס, נחשב לשחקן מס. 2 אחרי שניאור. משך 20 דקות קילל עופרי את עצמו ללא רחמים. הכדור, כאילו להכעיס, פירסר בתוך החישוק. יצא ממנו החוצה בשניה האחרונה.

כאשר, יותר מאוחר, השחיל את סלו הראשון, הרים את ידיו הארוכות לשמיים כהודיה לבורא שהכניסו למסלול כושרו ה"אמיתי".

קצב המשחק גבר והלך. המזכירים לא

המתח הגיע לשיאו. הלוח בקצה הדרומי של המגרש הורה על יתרון נקודה לצרפתים: 35:36. אברהם שניאור, כדורסלן מס. 1 של ישראל ביכולת ומשקל, הצמיד היטב את הכדור אל חזהו, הושיט יד רועדת קדימה, בילבל בה את יריבו המיווע והנרגש. אחר השמיע שאגה, פרץ לעבר הסל, מסר את הכדור לימין, וקיבלו בחזרה במהירות מסחררת. הרשת הקטנה שמתחת לחישוק הכדור העגלגל התרחבה, פלטה מתוכה כדור יקר שהקים כאיש אחד את שלושת אלפי הצופים הנרגשים. היה זה המפנה המפתיע לו ייחלן האלפים הצמאים לנצחון, שמאסו כבר במפלוגות בין-לאומיות. מאותו רגע היה נדמה שהתלהבות הקהל דחפה את הכדור לעבר מטרות. החמישייה הישראלית פרצה כסופה. הכניעה לבסוף את הנבחרת הצרפ"תית המהוממת.

קרבית הפוכות

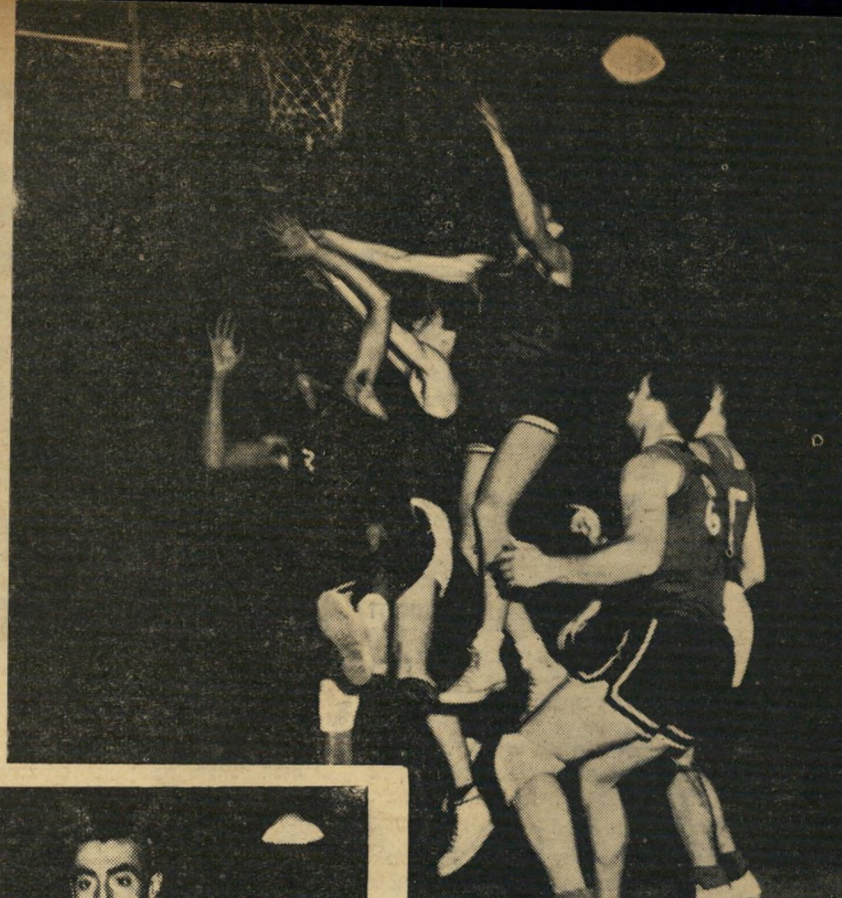
היה זה קרב רב-תהפוכות. לפני שריקת הפתיחה סברו רבים שמכבי תל-אביב, ב"צירוף כמה שחקנים מהפועל חולון, יגבר על האורחים. יומיים קודם לכן ניצחו ה"צרפתים" את צה"ל לעיני שמונת אלפים צופים באיצוד הרמת-גני, בהופעת בכורה לא-משכ"נעת. אולם, השבוע, בכגרש הפועל בחולון היתה התמונה שונה לחלוטין. הצרפתים תקפו בקצב מסחרר בראשות שלושת כוכבי הנב"חרת הלאומית, השאירו בקהל, לאחר 20 ה"דקות של המחצית הראשונה, טעם מריר של מפלה נוספת.

היתרון היה ברור. האורחים החיילים תקפו והצליחו. הישראלים האזרחים תקפו, ולא תמיד הצליחו. בכדורסל זוהי עובדה מכרעת: למחזיק הכדור יש 90 אחוז סיכויים לצבור נקודות הנשק הצרפתי פעל בדיוקנות של צלף, וכמעט שלא היתה קליעה שלא נוצלה עד תומה. לגבי האורחים היה זה קרב מכריע שעמד לגבות חוב ישן מן האלוף הישראלי. פעמיים ביקרה מכבי תל-אביב בצרפת, ופעמיים סיימה את סיבובה בנצחונות מזהירים על קבוצות הסאר הצרפתיות. השבוע היו הישראלים מטרה נוספת לאורחים רגישי-הכבוד.

זכריה התאושש

עופרי, שחקנה הגבוה והמצטיין של מכבי קילל את עצמו במשך המחצית הראשונה.

הגיבור!

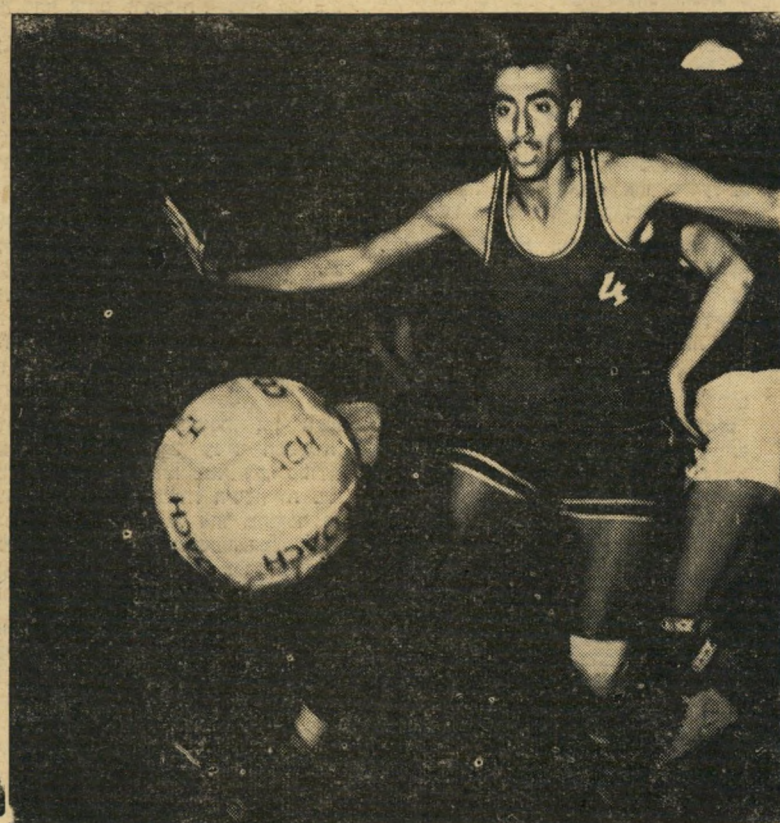
31 נקודות מתוך 64 שהשחילו הישראלים קלע אברהם שניאור שחקן מס' 1 של ישראל לכל הדעות. כולל את אלה של האורחים, הלא שניאור שחקן מס' 1 גם על השדה.

לה רבה שהעמידה לזמן ממושך את רוזין בקרן זית מוצנעת. שני המשחקים, של צה"ל (אותה אימן שאלתיאל) ושל מכבי, שוב העלו על הבמה את מחזה ההתמודדות הישן בין השניים, אלא שהפעם ניצח רוזין. גם הנצחון הגדול של צה"ל (44:77) השבוע, במשחק השלישי של הצרפתים, לא ערער את פופולריותו של רוזין. השערוריה שה"קימו האורחים ועצבנותם מהחלטות השופ"טים, שהיו לדעתם בלתי מוצדקות, עשו את המשחק לחד-צדדי מובהק ולשאלתיאל הי"תה עבודה מועטת, הרבה יותר קלה מאשר במשחק הראשון.

הקרב המרתק נגד מכבי נשאר כהישג מכובד, שהביא לשני נצחונות בעת אחת. ובשעה שהמנצחים פילסו את דרכם אל מכוניותם, עמדו עוד הצרפתים נבוכים ומו"כי תדהמה ממפלצתם.

בקפה סמוך הדהדו צליליו של פזמון חביב:

* C'est si bon

באיר!

האורחים ניצלו היטב את גובהם וקלעו סלים ומנעו אותם. אך הישראלים לא התלהבו ב"יותר מכך, ב"פיניש" מזהיר בעל מרץ מיגרו אח אחת הקבוצות החזקות ביותר בצרפת.

סלי!

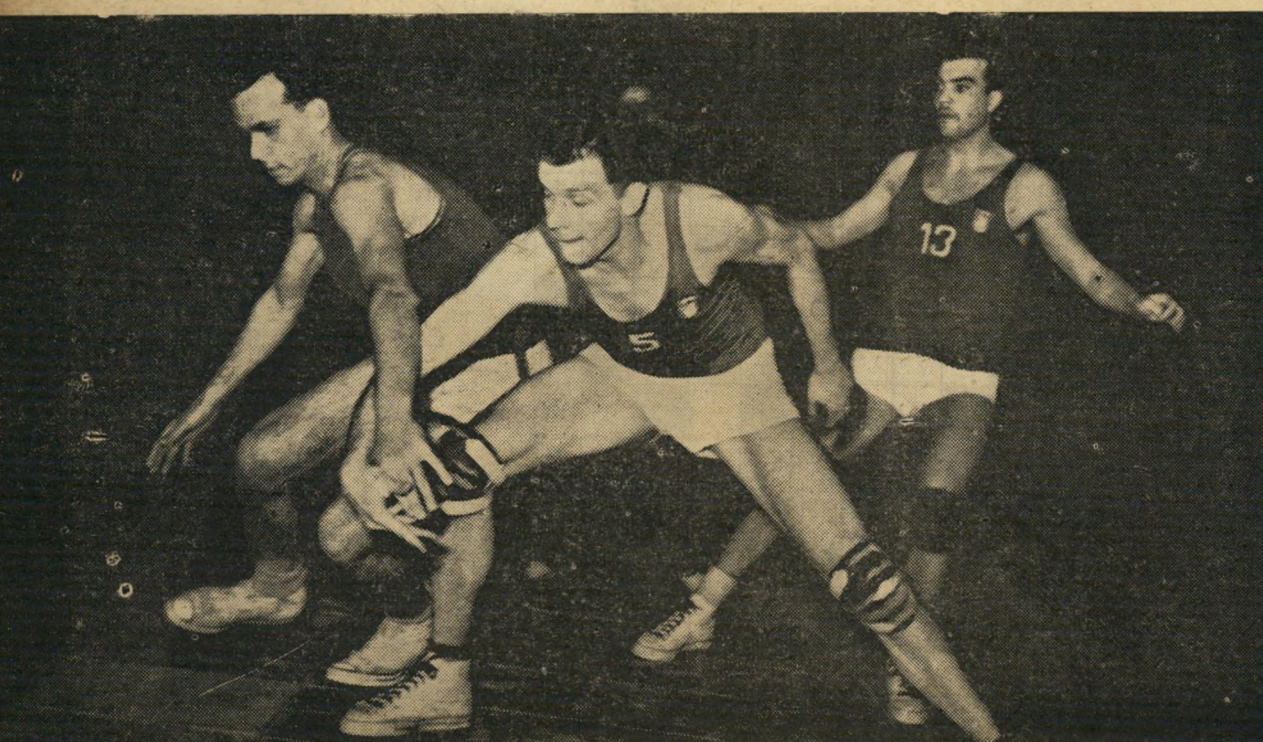
הספיקו לרשום את הנקודות הנצברות וה"מקול הפסיק להסביר בשתי השפות את הנעשה על המגרש. שני המאמנים היריבים השליכו לחלל פקודות, ציוו על הפסקות וזמן וחילופי שחקנים. אולם הלוח פסק: הישר"אלים צועדים בראש.

קרב בין מאמנים

אולם השחקנים לא היו היחידים שלבשו את זר"הנצחון. הכדורסל הוא משחק בו המאמן הנו גורם בעל חשיבות גדולה, כמ"עט מכרעת. לאחר ההצלחה באליפות העולם במוסקבה, קצר המאמן יעקב שאלתיאל תהי"

צעק זכריה כשמאזן הנקודות הורה על נצחון של הישראלים. למרות שמותר להשהות כדור, להרויח זמן, המשיכו הישראלים לשחק במרץ.

בסדר!

כל נגיעה שריקה!

המאבק החריף בדקות האחרונות. מספר מכות העונש היה רב, רוברט מונקלר, כדורסלן מברזיל.

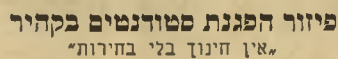
אך במחצית השנייה של המשחק הזה הת"עלה זכריה עופרי לרמת משחקו הרגילה.

(המשך מעמוד 11)

”עם כל הפשרון. היהודי שלי — כשרון
ההסתגלות לסביבה — היה לי קשה לחיות
בצרפת.” נזכר שייקה בשבתו בבית קפה
תל־אביב.

על אף כל זאת היה שייקה מלא געוועיס.
ההוא התגעגע אל הערים, הכפרים והקיבוצים
על פני מולדתו הקטנה. עתה היה
הלו ברור שהגיעה השעה לחזור לישראל
ולהופיע לפני הקהל – בין אם זה ילבש
בגדי חאקי, או חליפות־ערב.

ומדרי פעם בפעם הוא קופץ מקומבו ומתחיל להפסיע על פני החדר — כמש כשם שהפסיע באותו לילה גורלי באוהל האפולו של הקיבוץ. הוא חולם בהקיץ: הוא רואה את גיבורי התנ"ך מופיעים על הבמה — מול אולם גדוש בני-אדם צוחקים, בוכים ונלהבים.

לאנשי המשטר היו הסכנות ברורות. אם המאבק יחרף, עלולים הם לפגוע פגיעה צנינית בדור שתפקידו למדוד את הלחום. אולם כמה קציני צבא סברו אחרת. "הם בלאו הכי אינם מתמסרים ללימודיהם. ראשם מלא מדי בדברים אחרים. אולי הפעם ילמדו ויבינו כי סטודנטים נוצרו ללמוד, לא לצוות ברחובות.

מתנדבים ורוצחים. לזכותם שורה ארוכה של פעולות פוליטיות. כמה מההפגנות הרציניות והמכריעות ביותר בחולדות מצרים החדשה התחילו בחצרות האוניברסיטות, סטודנטים התנדבו לחום באנגלים בסואץ, אחדים מגדולי המדינאים המצריים

* לעומת קרוב ל-5000 בישראל.

לא היה זה מחזה חדש; רחובות הבירה
ראו הפגנות דומות לא פעם מאז נוסדה
אוניברסיטת פואר, בשנת 1925. גם הסיס-
מאות לא היו חדשות: אלא שבמקום המלה
"בחירות" השתמשו אז הסטודנטים במלה
אחרת: פינזי, אחוד (עם הסטודא) אל-
וופד, שיחרור. כל פעם שהיתה להם דרישה
כלשהי, עזבו את ספסליהם ויצאו להפגין.
עתה הפגינו הם נגד החלטתה של מועצת-
ההפיכה לא לערוך בחירות ביום השנה השני
לביצוע ההפיכה, בצור פחות ממשלושה

מאונך: 1. מקצועו של חכים מחיפה; 2. חבֿרת הנפֿט המעשירה את מלֶךְ סעודיה; 3. עמֹו יילֶחם גוג את מלֶחמת ההשמד; 4. בֶּרְקִישׁ ועותותֶהם הֶם מִסְגּוֹ; 5. מֶה שֶׁהִבִּדוּ מִעֵלָּה לִשְׁרֵי; 6. מִכֶּה מִרְחִבִּית; 7. עֲבֻדָּאלָה לִטְלָל; 8. אֹזֶר פֹּרֶחַ בִּמְרֵ; 9. הֵה; 10. הוּא גִילָה אִירֹפֶה אֶת לִרְבוֹת; 11. מְצִירִים; 12. הֶרֶצָה הָרָאשׁוֹן בִּמְרִחָה; 13. בֹּאוּן וּבִסְגִירָה; 14. בִּפְרֹק הֵז גִּבֵּה וְשִׁיעוּהוּ עַל סוּף הָאֵלִילִים בֶּל וּבִבִּ; 15. אֶרֶץ גִּזְרִיה מִרְחִית; 16. צִיעֵרֶת מִמְלֹכֹת הָמֶרְחֶם; 17. אִרְיָה, לִשׁוֹן הַתִּנְיָד; 18. כֹּל מוֹסְלִמִי בִּקְרֵ; 19. אִמֵּת הַנֶּגֶב; 20. גֹּרֵל, חֶלֶק; 21. בֵּן יַעֲקֹב; 22. אֹדֶם פֶּאֶר מְצִיר; 23. מִכּוֹ יוֹתִיו בֶּכֶל כְּבִישׁ הָמֶרְחֶם; 24. שֶׁל יִשְׁמַעֵל בֶּכֶל וְשֶׁל כֹּלֶם בּוֹ; 25. בְּנֵהוּ זֶה שׁוֹמֵתֶה שְׁלוֹשׁ מִיָּנוֹת מֶרְחֶם; 26. קִפְרִישִׁים; 27. מוֹשְׁבַת כֶּתֶר בְּרִישִׁית; 28. נִצְגִיעַ הָרָאשִׁי שֶׁל יֶרֶדן בּוֹעֵדֶת שְׁבִיתַת הַנֶּשֶׁק; 29. יִגְדוּרֵ שֶׁל מִזְמִין; 30. בֵּן כֶּת מוֹסְלִמִית, מִצְוֵ בִּעִיקֹר בִּסְעוּרִיה.

	1	8	7	6	5		4	3	2	1
13				12		11			10	9
7	18		3		17	1		16		15
					21				20	19
	24				8	3	23			22
		28	1	27		2		26		25
	32	1	W	K	31				30	29
37	1	8	36		9	35				34
		1		39						38
	43			42		41				40
		47			46		45		44	
				49						48

תק, מאפה; 4. בלעדי לא היה ערך רב
לכותנה המצרית; 6. כזה הוא נחום אפנדי;
7. מעבר בין ירדן לישראל; 8. קהלה קדוֹ
שה; 9. בה שלט שישאקלי; 11. בעל דרגה
גבוהה באצ"ל; 13. הקטנה מארצות הברית;
15. מהותו המינית של משגיח הרכב;
17. טעם אוכל לאיש מרחב כשואו חסר
מבלח; 18. אחראיות לחוג בניה; 20. בעוגה
שלגדירה; 23. רע; 26. חרב פעמיים בירוש
לגים; 27. אחת האמהות; 28. ראשוני העולים
לארץ; 29. משחק זה הקובייה והשש־בש
אחובים במרחב; 31. חתירה תחת חומת
העיר העתיקה; 32. המצב, בדרך כלל; 34.
קיושו קיר עקרי; 35. עליה מלך אחשוו
רוש, בין השאר; 37. רמטכל מרחבי לשע
בר; 39. אותה מלחכים; 42. דמו של עי
מלן; 44. כזה חייב לקום בישראל; 45.
תולן הורזו הארייטשק; 47. בפרק זה קנה
ירמיהו את שדה בן־דורו בענתות.

פֹתְרֵי תִשְׁבִּין בַּמַּחֲנֵי שִׁזְכוּ ב־
פֶּרְסֵי-סַפְרִים :

יוחנן כהן — הגידם 13, חיפה.
אוריאל רון — שלום עליכם 4, תל-אביב.
נח ברעם — החרמון 15, חיפה.

צופת

אמת

הגבוה הינו החסכון הטוב ביותר!
גילברט השתוקק להתגרות באדם היושב ממולו ומעשן כיגאר ריחני. הוא רצה לפנות אליו ולשאל:
"מה גרם לך שחידך כה טובים וכה נוחים? מובטחני כי לא היית נואה כה מלא נחת, אילו היית כמוני — אילו דאגת לעתידך, אילו היית קשור אל אשה חמוצת-פנים ובלתי מושכת."

"חלוק עשוי משי ונעלי בית מעור אדום! דברים אלה אינם אלא מקסם שווא; אבל הם מחממים את הגוף יותר מכל הסודרים הנסגרים בערביה-החורף הארוכים."
דומה כי הור הרגיש במבט הבוחן הנעוץ בו, הוא פקח את עיניו ושאל:

"האם הרכבת לא האיתה את המלכה?"
"חושבני שכן, אנו מתקרבים אל תחנה."
"אתה יורד?"

"לא, עלי להמשיך עוד כברת-דרך."
"החושב אתה שאספיק לקנות עתון בקיוסק?"
"העתונים נמכרים רק באולם-התחנה. לא תספיק לחזור."
"אתה סבור כך?"
"אני בטוח בכך."

"חבל! הייתי יכול לקנות גם סיגריות. אסור לי לעשן סיגרים; הם עלולים להזיק ללבי."
"האם עלי לרחם עליו?" חשב גילברט בלעג מר, "מעניין לדעת מה יחשוב ברנש זה על הסיגריות הגרועות שאני מעשן בבוקר, על קיבה ריקה, החולה המסכן בעל הלב המפוסק!" שנאחו הפתיעה אותו, הוא חשב שהוא איבד את כל הרגשות — אפילו את הקנאה. אבל ברנש זה הרגיש אותו בבטחונו העצמי בהליכתו החופשיות.
"מה! אתה יוצא?" להפתעתו של גילברט אחז הור בידית-הדלת ופתח אותה.
"כן, אספיק לקנות עתון ולחזור."

הרכבת נעצרה בחריקה. הור ירד בקפיצה אל הרציף, חצה את המסילה ועבר על פני מבקרי-הכרטיסים.
"הוא שגה," חשב גילברט; "הוא לא יחזור בזמן." הוא כמעט וקרא לו לחזור. אבל זעמו בלם את פיו. מה? עליו לשרת ברנש זה ככלב נאמן? רק זה חסר לו!

הקטר צפר והעלה אדים, הרכבת זוה ממקומה. גילברט ניצב ליד הדלת הפתוחה, אולם חברו למסע לא נראה לעין. הבתים נעו, נשארו מאחור... הרכבת הגבירה את מהירותה, דהרה בשדה הפתוח.

גילברט סגר את הדלת וסקר את התא. המעיל היה מוטל על הכסא, ליד המזוודה האדומה. הוא מישש את המעיל, חיטט בכיסים. הם הכילו כסיות-עור דקיקות וממחטה נקיה, קמטתה בנקצת.

גילברט לבש את המעיל וסקר את עצמו בחלון האטום למחצה. אחר שלח מבט במעילו הוא המוטל על גבי המדף. היה זה מבט-פרידה.

מה עליו לספר למתילדה? לא, הוא לא יספר לה דבר. לאחר הכל, לכל אדם ישר יש זכות להחליף את עורו, לפחות פעם בחייו. הרי העולם לא נוצר על ידי אנשים ישרים; שאילולא כן, לא היה כל הבדל בין אותו ברנש לבין גילברט.

תנועה פתאומית של הרכבת הטילה אותו על המושב. הוא נתפל במזוודה האדומה — במזוודה שלו. כן, המזוודה שייכת לו. היא שייכת לסוג האנשים, עליהם השתוקק גילברט להשתחיי מאז ומתמיד.

גילברט אחז בידית המזוודה ויצא אל הרציף. הוא חצה את המסילה בצעדים מלאים בטחון, אבל הוא לא הצטרף אל שאר הנוסעים, שמיהרו לעבר מחסום-התחנה. הוא הכיר את כולם, ולא רצה להכנס אצלם בשיתה. דאגותיהם לא היו דאגותיו. לא היו לו עוד דאגות. היו לו רק תכניות נועזות. כאשר הוא ניגש בחיך אל וויקטור הקוק, שניצב ליד המחסום, שמע מאחוריו קול:

"האם זאת המזוודה שלך?"
"כמובן שכן," השיב גילברט ביוהרה.
"מצויין! בוא אתי!"
"מה! אתה תחנה יצא ממשרדו."

"מה אירע?" שאל.
"אני מהבולשת. אני עוקב אחרי ברנש זה משעות הבוקר. הוא כמעט וחמק מיד, כאשר קפץ על הרכבת באמצע-הדרך."

איש הבולשת פלט צחוק קצר, ואמר לגילברט:
"בפעם הבאה אל תלבש מעיל סקוטי. וקנה לך מזוודה שחורה: המזוודות האדומות בולטות לעין."

"אבל הדבר לא יתכן," גימגם מנהל התחנה, "אני מכיר אותו."

"הבה ונכנס למשרדך," אמר הבלש, "אני רוצה להודיע למשרדה שתפסתי אותו. הוא רצח אמש זקנה מטורפת למחצה. שמה היה מאדאם קלמנס."

הוא שכ והצטחק.
"פשיט לא היה לו מזל. הזקנה הצליחה להתקשר עם המשטרה בטרם נפחה את נשמתה. הרוצח מיהר להמלט, ומכונתו התהפכה לתוך תעלה. הוא היה נאלץ להסתתר ביציע בקרבת המסילה, ולעלות על הרכבת."

"אבל הדבר לא יתכן," חזר ואמר מנהל-התחנה, "אני מכיר אותו."

"גם אני מכיר אותו," אמר הבלש, "יש לי תיאור שלו, וראיתי אותו קופץ ועולה על הרכבת. היה לי מזל שתפסתי אותו, ואם אינך מאמין לי, הרי לך המזוודה."

"המזוודה?" לחש גילברט.
"עלה, כאשר הוצאה המזוודה מיד, אבד לו כל בטחונו העצמי. הוא לא ידע מדוע לקח אותה. הוא אפילו שכח מה יש בתוכה."

הבלש פתח את המזוודה והרים את המכסה. הוא, מנהל התחנה וגילברט גחנו קדימה, לראות את תוכנה. המזוודה האדומה הייתה כמעט ריקה: היא הכילה רק אלת גומי, אגרופן וממחטה דקיקה, בה ניצב הרוצח את ידיו המגורלות בדם.

כאשר היה המשאומתן מגיע לסיומו, היתה היא מציעה לגילברט כוס יין מריר ומעוות את פניה בראותה אותו לוגם היין בחפזו.

"עוד קצת?" היתה שואלת, וגילברט היה מסרב באדיבות, בדעתו שהזקנה לא תסלח לו לעולם, אם הוא יוסיף לשותות מיינה.

סביבה עלובה. אנשים עלובים.
"המכיר אתה את האזור?" שאל גילברט את הור.
"זו הפעם הראשונה שאני נמצא כאן," אמר האיש, "נסעתי במכונית. היא התקלקלה, ואני נאלצתי להשאירה בדרך ולסלף לעובדיה-המוסר שיבואו לקחתה."

"זה קורה כאשר נוסעים מהר מדי," העיר גילברט בחיך ערמומי.
"אני אוהב לנסוע לאט. יש לי מכונית טובה, ובדרך כלל היא מחזיקה מעמד, אבל הפעם..."

על פני האיש חלפה הבעה מוזרה, אבל גילברט לא שם לב לכך והוסיף לשאול: "השלחת, לפחות, מברק הביתה?"
"כן, תודה לאל. אשתי איננה בבית. אבל המשרתים יודיעו לה."

גילברט. הסוכן הנוסע. שאף להשתחרר מחייו האפורים. להחליף את עורו. להיראות לור ה' מופח והמעודן שנוסע אתו בתא-הרכבת. מכו קשו ניתן לו. אולם חי' לומו שהתגשם הפך למציאות אכזרית.

המשרתים! שוב אותה קלילות עילאית! אשתו תקבל הודעה! גילברט היה משוכנע שאשתו של הור לא תחכה לו בפתח הבית ולא תחרף אותו על איחורו. הוא היה משוכנע שארוחת-הערב של הור לא תמתין לו בין שתי צלחות מחוממות.

"הצרה היא שיהיה עלי לבלות את הלילה ברכבת," הוכיף הור, "למזלי אני לוקח אתי תמיד מזוודה ובה חלוק, פיג'אמה וכלי-רחצה."

הוא רמז לעבר המזוודה האדומה.
"רואה אתה, אני כל כך טיפוש."

גילברט התבונן במזוודה. כיצד יכולה היא להכיל את כל החפצים האלה. הרי רק הפיג'אמה שלו יכולה למלא אותה לגמרי, ובאשר לחלוק, הרי לא היה לו חלוק מעולם: אשתו הכריזה ששמה ישנה תספיק לו בהחלט.

גילברט תאר לעצמו את אשר יעשה האיש בעוד שעות מספר, באחד מבתי המלון. ואילו הוא עצמו יהלך בנעלי בית מרופטות ויעשן סיגריה גרועה.

אשתו, מתילדה, תדבר על עצמה, או על אמה. לאחר ביקורי חמותו היתה משתררת תמיד מתיחות בבית.

"פשוט אי אפשר למנוע זאת," אמרה לו מתילדה באחד הימים, "אמא אינה יכולה להתרגל למחשבה שאני עובדת כמו משרתת."

גילברט לא האמין שחמותו מתחה אי פעם ביקורת על אורח חייה. היא היתה אשה טובת-לב, שהתקיימה על רכוש הצנוע. מתילדה ניצלה אותה רק כדי להזכיר לבעלה את ההבטחות, אשר הטיח תספיק לו בהחלט.

ההבטחות אשר לא קוימו לעולם.
הוא הירבה לבנות מגדלים פורחים באוויר. למשל, הוא קנה בית בתשלומים. לבסוף, כאשר יהיה הבית שייך לו, יהיה ערכו קטן מערך המגורש עליו הוא בנוי. קרוב לוודאי שיהיה אפילו צורך לשלם הון-תועפות לבנאים אשר ישפצו אותו.

מה אומרים בני-האדם אשר אינם צריכים לחסוך? "המחיר

כאשר נפתחה דלת-התא, נרעד גילברט מהפתעה, כי הרכבת כבר החלה לנוע, ואף הגבירה את מהירותה. קרוב לוודאי שהאיש הניצב על מדרגת-הקרון הפר את כל החוקים, רץ אחרי הרכבת והדביק את הקרון האחרון בקצה-הרציף. למזלו הצליח האיש לאחוז בידית-הדלת. אילמלא אחז בידית... הברנש אמר-הלב ניסה להכנס לתוך הקרון. הרוח החזקה כרכה את מעילו הכבד מסביב לגופו, הפריעה לו לנוע. גילברט בא לעזרתו והושיט לו יד.

"אסור לעשות מעשים כאלה לעתים קרובות," אמר בצחוק קל.
האיש נשם לרוחה והתיר את צעיף-המשי מעל צווארו. "כונתך לומר שזה היה מעשה שטות?" אמר בנימת טוב-לב.

הוא הניח את מזודתו האדומה על המושב, הסיר את מעילו ותלה אותו על הח המיועד לכך.

גילברט התקנא בהתנהגותו החופשית של האיש. מעילו שלו היה מקופל בזהירות ומונח על מדף-המטען. גם מעילו היה סקוטי. למבט ראשון היו שני המעילים דומים. אבל מבט שני היה מראה כי ההבדל בין שני המעילים גדול ממש כמו ההבדל בין בלעיהם.

גילברט העתה את פניו.
היה ברור שהור אינו רגיל לנסוע במחלקה השלישית. הוא נאלץ לעשות זאת מאונס. כן היה ברור שמשעו של הור בקרבתו זה העובר בין פרבריה-העיר ורובעיה-העוני, לא היה אלא מקרי.

גילברט סקר את האיש במרירות.
היה זה ברנש רחב-כתפיים. לחייו ומצחו היו חתרים-צהב הבנים, העיניו על כך שהוא בילה שנים רבות באיזורים-סררי פיים. ידיו היו ארוכות ומטופחות. על ידיו לא היתה טבעת נשואין, אבל אחת מאצבעותיו הייתה מקושטת בטבעת-חיתום. גילברט פנה וסקר את ידיו שלו. היו אלו ידיים פשוטות, בעלות צפורניים קצוצות, שטוחות ואכולות גיקסין. פרקי האצבעות היו מכוסים שיער אדמדם-קטיפתי. אי אפשר היה שלא להבחין בהבדל.

"מדוע אנו כה שונים זה מזה?" געש גילברט בקרבו. "מדוע? מדוע? זוהי השאלה!"

מדוע עליו לעבור מחנות אל חנות ולהציג מוצרים שונים לפני סוחרים? מדוע אינם רוצים לקנות? מדוע עליו לנסוע מדי ערב ברכבת הקטנה והבלתי נוחה, לעבור על פני ארבע חנות ולדרת במרחק רב מביתו?

בקצין, בחורף, בכל עונות השנה היה גילברט יורד אל הרציף, מברך לשלום את הכרטיסן הזקן, וויקטור, והולך הביתה לאורך שורה של בניינים חדגוניים ודומים זה לזה. ביתו שלו היה מכונה, משום מה, בשם "איקסיה".

מדוע אין לביתך מספר, כמו לכל הבתים ההגונים? שאל אותו מעבירו ברשמו את תכתובתו, "אינני אוהב שהעובדים שלי חושבים את עצמם לאנשים בלתי-רגילים."

גילברט ניסה לשווא להסביר לו כי לא הוא בחר בשם. כל הבתים בסביבה כונו בשמות פרחים. "איקסיה" פירושו איריס.

"בסדר, בסדר, אל תלמד אותי חקלאות. ובכן, מר איקס..."
למעבידים יש לפעמים הברקות גאוניות. מאותו יום ואילך כונה גילברט בשם "מר איקס". הפקידים הנמוכים לא כינוהו כך מתוך רוע לב. הם פשוט חשבו שזה משעשע.

גילברט נאחז. נראה כי נגזר עליו שלא להקרא בשם פשוט ומובן לכל. אמו כינתה אותו בשם "גיגי". אשתו מכנה אותו, בשם "ברתי", ובתו קוראת לו "אבא-לה". רק בנו הצעיר ניסה לקרוא לו "גיל... גילברט...".

"הוא מתכוון לומר את שמי?" אמר גילברט בשמחה. אבל אשתו מיהרה להזכיר לו כי אין זה מקובל.
"איה רעיון! אכן, זה יראה יפה, אם התינוק יקרא לך גילברט!"

הוא לא היה מסוגל להמחיש לעצמו את זהותו, אפילו בשעה שהיה מעיין בתעודותיו הצבאיות, בהן נרשם שמו במלואו.

מחשבותיו של גילברט חזרו ונסבו על חברו למסע. לאן מיעדות פניו? מה לו לאדם זה ברובע זה של העיר? התחנה בה עלה לרכבת היתה אחת התחנות הקטנות ביותר בסביבה. הרכבת היתה שוהה שם דקה אחת בלבד. היערות והשדות השתרעו כמעט עד לרציף. קרוב אחד ויחיד הולך מן התחנה לעבר הכנסייה, אשר צריחת השתקף במימי בריכת-דגים מרופשת. כן השתקפו במימי-הבריכה החזילה של הנוסע-אירון, ביתו של הרופא ותנוחה של מאדאם קלמנס — חנות עשירה ברכילות, מוצרי קוסמטיקה וייגנות.

פעם בשנה, בחג השבועות, היה גילברט מבקר אצל מאדאם קלמנס ומציע לה את סחורתו. היא לא היתה קונה הרבה, אבל היא היתה משלמת במזומנים. מאדאם קלמנס היתה ידועה בקמצנותה, ושכניה טענו כי בביתה טמון אוצר בלום.

* חבל על המילים! *

1

כך, לפחות, חשב מנחם גפן, יוצר
הירושלמי הצעיר, כשצייר 11 ציורים
אלה, שכל אחד מהם נועד לחסוך
מלים, לבוא במקומו של ביטוי צברי
מאותם הביטויים שאינם חביבים על
הברנשים המבסוטים מן הדיקדוק ה-
קלסי ומן המילון של גור, אך השגו-
רים בפי כל הג'מאעה. כך, למשל,
יש לדוד הצעיר במספר 3, נקע
בעייו, נסה לנחש את שאר עשרת
הביטויים, ואם העינים לא ידפקו
שים עין בפתרון שהשחלנו בעמוד 8.

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

